

Toimitilaturvallisuuden tasojen määrittely

Teemu Lehtiniemi

2020 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Toimitilaturvallisuuden tasojen määrittely

Teemu Lehtiniemi
Turvallisuusala
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2020

Teemu Lehtiniemi

Toimitilaturvallisuuden tasojen määrittely

Vuosi	2020	Sivumäärä	56
-------	------	-----------	----

Opinnäytetyön tehtävänä oli toimitilaturvallisuuden tasojen määrittäminen Yritys X:lle. Tävoitteena oli tunnistaa Yritys X:n toimitilaturvallisuutta velvoittava lainsäädäntö, sitä ohjaava standardi ja valita sille käyttöön otettavat mittarit. Tasojen määrittämisessä käytettiin turvallisuuden johtamisjärjestelmä Kiwa Rima-viitekehystä.

Lainsäädäntö ei yleisesti aseta velvoitteita yritysten toimitilaturvallisuudelle. Velvoitteet riippuvat toimialasta ja toiminnan luonteesta, esim. säteilevän, räjähtävän tai huumaan varastointi ja käsittely. Vaaditunlaisen ISO:n hallintajärjestelmästandardin puuttuessa käytettiin standardeja usealta eri organisaatiolta vastaamaan kaikkia toimitilaturvallisuuden määrittelyn osia. Toimitilaturvallisuutta enemmän standardeja on tietoturvallisuudessa, joka sisältää fyysisen turvallisuuden osa-alueen.

Opinnäytetyön lähestymistapa on laadullinen kehittämistutkimus, jossa kehittämiskohteena on Yritys X:n toimitilaturvallisuus. Menetelminä on käytetty kirjallisen aineiston analysointia sekä teemahaastattelua.

Työn tuloksena on toimitilaturvallisuuden tasomäärittelmä-dokumentti. Se sisältää velvoite-, sertifiointi- ja edelläkävijätasot, joihin on koottu lainsäädännön velvoitteet, standardien vaatimukset ja valitut mittarit. Tasomäärittelmä sisältää mm. hallintaohjeita ja linjauksia, rakenteellisen turvallisuuden ja turvallisuusvalvonnan.

Tasomäärittelmä auttaa ymmärtämään yrityksen toimintaympäristöä. Sen avulla voidaan arvioida ja kehittää toimitilaturvallisuutta: miltä osin toiminnassa poiketaan standardien vaatimuksilta ja mitä poikkeamien korjaaminen vaatii. Tasomäärittelmän on tarkoitus toimia pohjana muille toimitilaturvallisuuden kehittämisen hankkeille, kuten tilojen turvallisuusluokittelulle.

Asiasanat: toimitilaturvallisuus, turvallisuustaso, Kiwa Rima-viitekehys

Teemu Lehtiniemi

Defining the Levels of Premise Security

Year	2020	Pages	56
------	------	-------	----

The purpose of the thesis was to define premise security levels for Company X. The goal was to identify legislation binding Company X's premise security, identify a standard guiding it and to choose metrics to develop it. Security management system Kiwa Rima-framework was used in defining the security levels.

Legislation does not have common obligations for companies' premise security. Obligations are dependent on the industry and nature of business, for example storing and handling of radiant, explosive or narcotic materials. In the absence of a required ISO management system standard, standards from several organisations were exploited to account for the entire scope of premise security. Compared to premise security, there are more standards for information security, a part of which is physical security.

The approach of the thesis is qualitative and the thesis follows design-based research where the development target is Company X's premise security. The methods used are analysing written material and focused interviews.

The outcome of the thesis is Premise Security Level Definition-document. It includes statutory, certification and pioneer levels that consist of obligations set by the legislation, requirements set by the standards and the chosen metrics. The level definition includes management programs and politics, structural security and surveillance.

The level definition provides an understanding of the company's operational environment. It can be utilised to evaluate and improve premise security, such as: which aspects of security deviate from the standard requirements and what it takes to achieve compliance. The level definition is intended to act as the basis for other premise security development projects, such as a security classification of all premises.

Keywords: premise security, security level, Kiwa Rima-framework

Sisällys

1	Johdanto.....	6
1.1	Tausta ja tavoitteet	6
1.2	Työn rajaus ja tutkimuskysymys	7
2	Työn rakenne ja metodologia.....	8
2.1	Kiwa Rima-viitekehys	8
2.2	Yritysturvallisuus	9
2.3	Toimitilaturvallisuus	11
2.4	Turvallisuusjohtaminen.....	12
2.5	Tutkimuksen toteuttaminen	12
	2.5.1 Tiedonhankinta - teemahaastattelu	13
	2.5.2 Tiedonhankinta - kirjallinen aineisto	14
	2.5.3 Tiedon analysointi	15
3	Tasomääritelmän luominen	16
3.1	Velvoitetaso.....	16
3.2	Sertifiointitaso.....	18
3.3	Edelläkävijätaso	20
4	Johtopäätökset ja arviointi	21
4.1	Oman työn arviointi.....	22
4.2	Jatkotutkimukset.....	23
	Lähteet.....	24
	Kuviot	27
	Liitteet	28

1 Johdanto

Turvallisuus koskettaa meitä kaikkia. Se on läsnä lähes kaikessa: ostamamme ruuan tulee olla turvallista syödä, talojemme tulee olla kestäviä ja turvallisia asua, kaduilla ja toreilla tulee olla turvallista oleskella jne. Turvallisudella on monta olomuotoa ja kontekstia. Yrityksillä on oma näkökulmansa ja tarpeensa turvallisuudelle. Yritys-, tai organisaatioturvallisuus, tähtää yrityksen häiriöttömään toimintaan ja koostuu monesta osa-alueesta kuten tieto-, työ-, pelastus- ja toimitilaturvallisuus (Elinkeinoelämän keskusliitto 2019a).

Yrityksille turvallisuudessa olennaista on suojata tärkeät asiat, olivat ne sitten ihmisiä, tuotantovälineitä, raaka-aineita, tietoa tai jotain muuta. Tarkoitus on tuntee oma toimintaympäristö: mitkä asiat meitä velvoittavat, mitkä asettavat vaatimuksia, ketkä osapuolet liittyvät toimintaamme, miten me vaikutamme muihin? Osana toimintaympäristöä tunnistetaan riskejä jotka uhkaavat yrityksen toimintaa. Riskit myös arvioidaan ja niihin varaudutaan toimenpiteillä, tämä kokonaisuus on riskienhallinta. Riskienhallinta on johtamisen välttämätön työväline. Turvallisuus ja riskienhallinta ovat osa kaikkea johtamista, ei vain yritysturvallisuutta. Riskit on tunnistettava ja niihin on varauduttava yhtä lailla niin liiketoiminnassa kuin työturvallisuudessa.

Toimitilaturvallisuus on yksi yritysturvallisuuden osa-alue. Siitä huolimatta se on jokaiselle tuttu jollain tasolla: kuinka monen kotona ulko-ovessa ei ole lukkoa? Tilojen turvallisuuden varmistaminen on yksilöllistä - toimitilat, rakennukset, ympäristö ja suojattavat asiat ovat erilaisia ja organisaatiokohtaisia. Yksilöllisyyden ja sen luomien haasteiden vuoksi toimitilaturvallisuuden suunnittelu on mielenkiintoista - yleisten ratkaisujen sijaan voi olla tarpeen käyttää luovia keinoja. Tässä opinnäytetyössä etsitään yleisiä toteutusmalleja yksilöllisen suojauksen suunnittelemiseksi.

1.1 Tausta ja tavoitteet

Opinnäytetyö on työelämään kytkeytyvä koska sillä on toimeksiantajana Yritys X. Nimi on jätetty pois yrityksen toiveesta ja aiheen luottamuksellisuudesta johtuen. Yritys X toimii lääke-teollisuudessa ja sillä on toimintaa Suomen lisäksi Euroopassa ja muualla maailmassa.

Opinnäytetyön tehtävänä on määritellä toimitilaturvallisuuden tasot Yritys X:lle. Määrittelyssä käytetään Kiwa Rima-viitekehystä. Ensisijainen tavoite on tunnistaa Yritys X:n toimitilaturvallisuutta velvoittava lainsäädäntö, toimitilaturvallisuutta ohjaava standardi ja valita yrityksen toimitilaturvallisuudelle mittarit. Toissijainen tavoite on selvittää, kuinka hyvin Kiwa Rima-viitekehys soveltuu Yritys X:n turvallisuuden kehittämiseen: ovatko määritelmän tulokset hyödyllisiä ja voiko viitekehystä käyttää muun kuin toimitilaturvallisuuden kehittämiseen? Taus-talla on halu kehittää yrityksen turvallisuustoimintaa kokonaisuutena.

Tarve toimitilaturvallisuuden tasojen määrittelylle perustuu ulkoisen konsultointiyritys Kiwa Inspectan suorittamaan arviointiin Yritys X:n yritysturvallisuuden tilasta. Arvioinnin tuloksina löytyneet kehityskohdat olivat yritysturvallisuuden osa-alueiden määrittäminen ja toimitilaturvallisuuden toimintaympäristön - lait ja asetukset - tunnistaminen. Yritys X:ssä tulosten tärkeys on tiedostettu ja ne on kirjattu yrityksen turvallisuuden kehittämiskohteisiin. Tasojen määrittelyllä halutaan kehittää yrityksen toimintaa. Ne ovat yksi keino tunnistaa mitkä lait ja asetukset velvoittavat yrityksen toimintaa. Toimitilaturvallisuutta voidaan parantaa korjaamalla puutteet ja epäkohdat lainsäädännön ja standardin vaatimusten mukaisesti.

Lääketeollisuus on tarkasti laeilla ja asetuksilla säännelty toimiala. Tuotteiden, eli lääkkeiden, turvallisuuden tulee ehdottomasti toteutua, koska lääkkeet ovat välttämättömiä: niillä edesautetaan terveyttä ja pelastetaan ihmishenkiä. Tarkalla sääntelyllä ja laadunvalvonnalla kuluttaja pystyy luottamaan lääkkeen turvallisuuteen. Toimitilaturvallisuus on tärkeä lenkki lääkkeiden turvallisuuden varmistamisessa, sillä esimerkiksi suojataan lääkkeiden kulku kaikissa tiloissa, estetään asiattomat kontaktit lääkkeiden kanssa ja valvotaan tuotantotiloja.

Tulevaisuudessa tasomääritelmää halutaan hyödyntää turvallisuuden muussa kehittämisessä. Sen pohjalta voidaan esimerkiksi rakentaa tilojen turvallisuusluokittelu. Tilat ryhmitellään ja jokaiselle ryhmälle asetetaan omat rakenteellisen suojauksen ja turvallisuusvalvonnan vaatimukset.

1.2 Työn rajaus ja tutkimuskysymys

Opinnäytetyössä käsitellään ainoastaan toimitilaturvallisuutta, joka on yksi Elinkeinoelämän keskusliiton yritysturvallisuuden osa-alueista - aiheesta ja sen rajauksista tarkemmin luvussa 2.3. Käsiteltävät toimitilat ovat ainoastaan Yritys X:n Suomessa sijaitsevat tilat. Näkökulmana on suojautuminen rikoksilta ja tahalliselta, ulkopuoliselta, vahingoittavalta toiminnalta. Kiwa Rima-viitekehys sisältää turvallisuusjohtamisen yhteiset prosessit ja niiden kvyvyykkyystasot, mutta niiden toteutumista Yritys X:ssä ei arvioida.

Tutkimusongelma, samoin kuin työn tavoitteet, määräytyvät työnantajan tarpeista. Yritys X:llä on halu luoda toimitilaturvallisuuden tasomääritelmä Kiwa Rima-viitekehysten mallin mukaisesti. Ratkaistava tutkimuksellinen ongelma on, miten turvallisuustasot määritellään: mistä tasot koostuvat ja miten ne eroavat toisistaan. Opinnäytetyöllä haetaan vastausta kysymykseen, millaiset toimitilaturvallisuuden tasot Yritys X:ssä on?

Työn suunnitteluvaiheessa mukana oli kaksi muuta kysymystä; mikä on toimitilaturvallisuustaso ja miten turvallisuustaso määritellään. Opinnäytetyön edetessä ne jätettiin pois koska ne arvioitiin tarpeettomiksi. Tasojen määrittelyssä käytetään Kiwa Rima-viitekehystä, jolloin turvallisuustaso ja sen määrittelytapa tulevat suoraan viitekehyksestä - kysymyksiin vastauksiksi ei tarvita erillisiä tutkimuskeinoja.

2 Työn rakenne ja metodologia

Seuraavissa kappaleissa käydään läpi työn kannalta oleelliset käsitteet. Niitä ovat Kiwa Rima-viitekehys, yritysturvallisuus, toimitilaturvallisuus ja turvallisuusjohtaminen.

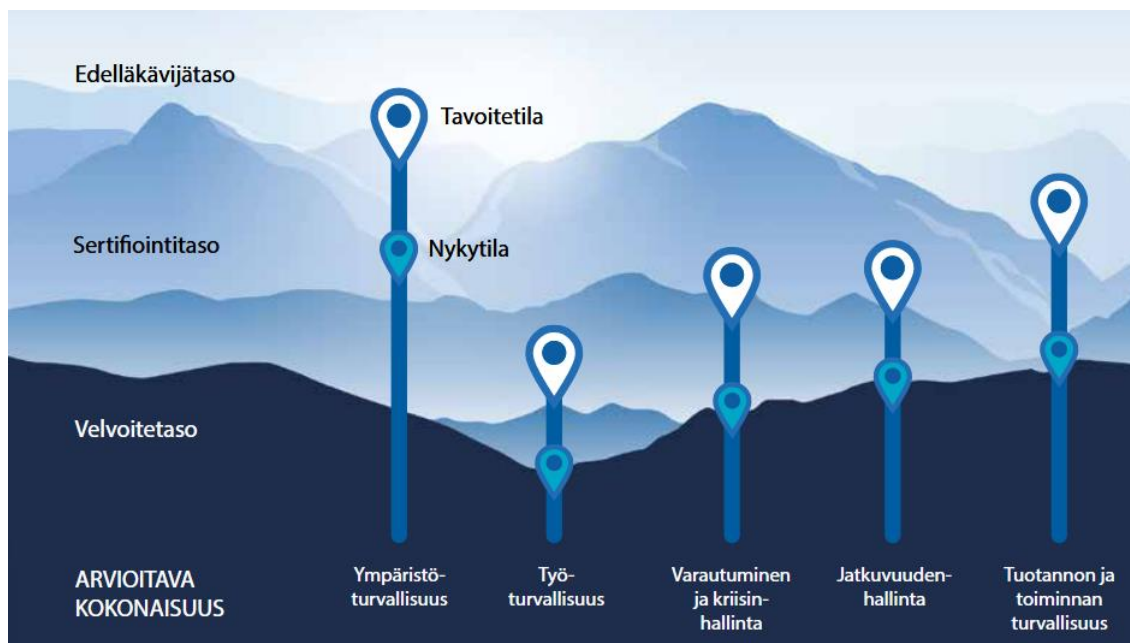
Sen jälkeen käsitellään työn tutkimuksellisia menetelmiä. Tiedonhankinnassa ja -käsittelyssä on hyödynnetty teemahaastattelua, kirjallista aineistoa ja sisällönanalyysiä.

2.1 Kiwa Rima-viitekehys

Kiwa Rima-viitekehys on turvallisuuden johtamisjärjestelmä. Sen kehittäminen alkoi vuonna 2016 kun Kiwa Inspecta ryhtyi kehittämään omaa, kansainvälisiin hallintajärjestelmiin perustuvaa, turvallisuuden johtamisjärjestelmäänsä. Kehityksen aikana Kiwa havaitsi, että samaa asiaa mietittiin muissakin yrityksissä ja lopullisesta viitekehuksesta rakentui muitakin hyödyttävä yleiskäyttöinen työkalu. (Kiwa Rima 2019a.)

Viitekehystä voidaan käyttää yrityksen turvallisuuden johtamismallin kehittämiseen, toteuttamiseen ja arviointiin (Kiwa Rima 2019a). Kiwa Inspecta sanoo viitekehysten tarkoituksen olevan ”tukea yrityksen kaiken johtamisen sisältävien rakenteiden sisään ja integroiduksi osaksi tarvittavan yritysturvallisuuden johtamisjärjestelmän kehittämistä siten, että johtamisalueesta riippumatta tarvittavia prosesseja tai käytäntöjä hyödynnetään yhteisesti.” (Kiwa Rima 2020a.)

Yritysturvallisuuden osa-alueita arvioidaan kolmiportaisella asteikolla: velvoite-, sertifiointi- ja edelläkävijätaso. Velvoitetason tulee täyttää turvallisuuden osa-alueen lainsäädännön vaatimukset, sertifiointitason tulee täyttää turvallisuuden osa-alueen kansainvälisen hallintajärjestelmästandardin vaatimukset ja edelläkävijätasolla prosessit on sisällytetty organisaation toimintamalleihin, prosessien toimintaa mitataan ja mittaustietoa analysoidaan. (Kiwa Rima 2020b.)

Kuva 1: Kiwa Rima-viitekehys. Kiwa Inspecta 2020. Yritysturvallisuuden johtamisen arvioinnin esite

Viitekehyksessä turvallisuus koostuu osa-alueista. Turvallisuuden määrittämisessä ja osa-alueiden jakamisessa on käytetty Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) yritysturvallisuusmallia. (Kiwa Rima 2020c.) Yritysturvallisuudesta ja Elinkeinoelämän mallista tarkemmin seuraavassa luvussa.

Kehyksen taustalla turvallisuusjohtamisella on yhteisiä prosesseja ja perusmenettelyjä. Prosessien toimivuutta arvioidaan kyvykkyystasoilla. (Kiwa Rima 2019b.) Kyvykkyystasot on yhdistetty kehysten omiin turvallisuustasoihin: riippuen onko kyseessä velvoite-, sertifiointi- vai edelläkävijätaso, turvallisuusjohtamisen prosessien kyvykkyys pitää olla tietyllä tasolla turvallisuustason saavuttamiseksi (Kiwa Rima 2020b). Kuten työn rajauksessa mainittiin yhteisiä prosesseja, menettelyjä ja kyvykkyystasoja ei käsitellä.

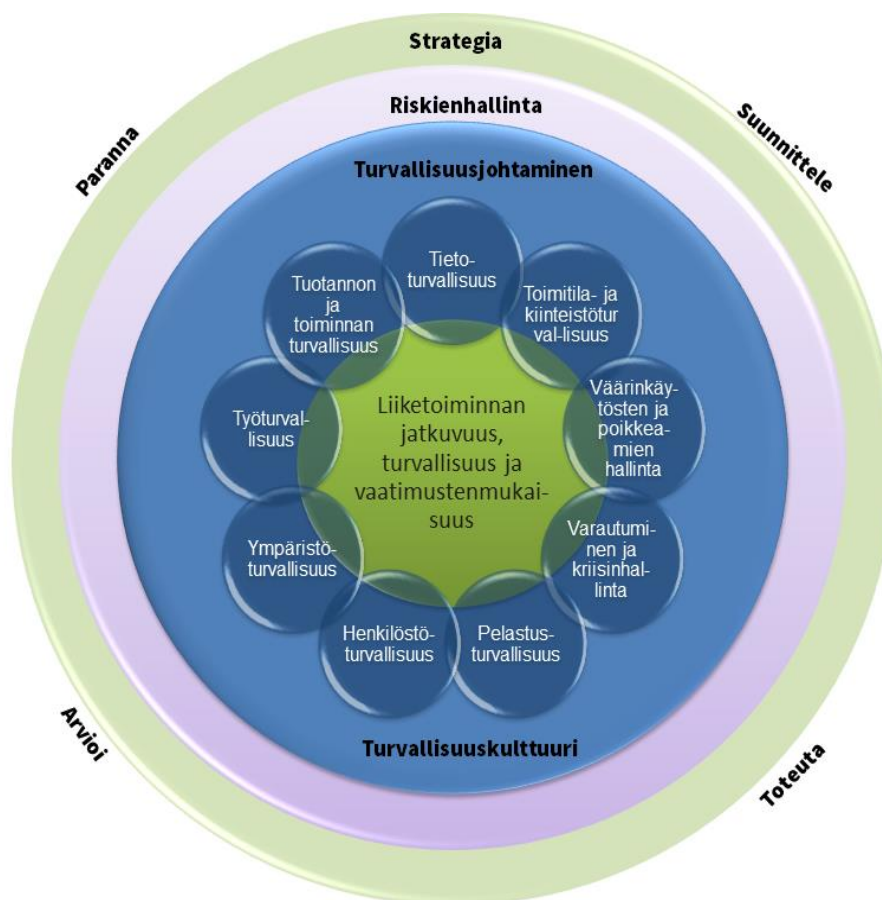
2.2 Yritysturvallisuus

Miettisen vuonna 2002 kirjoittamassa kirjassa käsitellään yritysturvallisuutta. Miettinen kertoo termin yritysturvallisuus olleen nuori kirjan kirjoitusaikaan. Hänen mukaansa yritysturvallisuus tarkoittaa turvallisuuden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hallintaa. Sen avulla yritys pyrkii suojaamaan henkilöstöään, asiakkaitaan, muita sidosryhmiä, tietoa, omaisuutta ja toimintaympäristöä vahingoilta, jotta päivittäin jatkuva liiketoiminta säilyy häiriöttömänä. Yritysturvallisuus on kiinteä osa yrityksen toimintaa ja on omalta osaltaan tukemassa yrityksen tulostavoitteita sekä vaikuttamassa yrityksen tuotteiden ja palveluiden laatuun ja yrityskuvaan. (Miettinen 2002, 11.)

Elinkeinoelämän keskusliiton näkemyksessä turvallisuus ei ole erillinen osa tai toiminto, vaan yritysturvallisuus on yrityksen kaikkien toimintojen turvaamista. Sillä halutaan suojata yrityksen tärkeitä asioita esimerkiksi henkilöt, tieto, maine, omaisuus ja ympäristö. Yritysturvallisuuden tehtävä on edistää yrityksen kilpailukykyä ja parantaa tuottavuutta. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2019a.)

Yritysturvallisuuden määrittämisen ja mitoittamisen keskeiset edellytykset ovat uhkien tunnistaminen sekä riskien arviointi ja käsittely. Yrityksen riskiympäristön jatkuva seuraaminen on suositeltavaa koska turvallisuus on muutosten hallintaa. Riskienhallinnan lisäksi EK kytkee turvallisuuden osaksi yrityksen laatujärjestelmää joka tuottaa myös asiakkaalle lisäarvoa. Turvallisuus ei ole pysyvä olotila vaan jatkuva prosessi. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2019a.)

EK on viimeksi vuonna 2016 päivittänyt kehittämänsä yritysturvallisuusmallin (Elinkeinoelämän keskusliitto 2016). Mallin ytimenä ja suojattavana asiana on liiketoiminnan jatkuvuus, turvallisuus ja vaatimustenmukaisuus, joiden ympärillä on turvallisuuden jaottelu yhdeksään osa-alueeseen. Kaikkea tätä ohjaa turvallisuusjohtaminen, riskienhallinta ja strategia. (Kuva 2.)

Kuva 2: Yritysturvallisuuden malli. Elinkeinoelämän keskusliitto 2020

Nimestään huolimatta mallia ei ole rajoitettu käytettäväksi ainoastaan yrityksissä, vaan niiden lisäksi mallia voidaan soveltaa muihinkin erilaisiin organisaatioihin (Elinkeinoelämän keskusliitto 2019a). Sanastokeskus TSK ry:n (2017, 17) organisaatioturvallisuus -käsitteessä ”organisaatio” voi olla esim. yritys, virasto tai kunta.

2.3 Toimitilaturvallisuus

Kiwa Rima-viitekehyksen pohjana oleva EK:n yritysturvallisuusmallin määritelmä toimitilaturvallisuudesta käsittää vyöhykejattelun, rakenteellisen turvallisuuden, turvallisuusvalvonnan ja sopimushallinnan. Toimitilaturvallisuuden tavoitteena on luoda häiriötön ja turvallinen työskentely- ja asiointiympäristö, estää arvokkaan tiedon ja materiaalin varastaminen sekä suojata tiloja riskiarvioihin perustuen kustannustehokkaasti. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2019b.)

<p>1) Toimitilojen turvallisuusluokittelu ja luokituksenmukainen suojaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turvallisuusvyöhykkeiden luominen • Kehäsuojausperiaatteen hyödyntäminen
<p>2) Rakenteellinen turvallisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ympäristön turvallisuussuunnittelu (sijainti, pysäköinti, lastaus ja purku) • Aitojen, porttien, ajoesteiden ja valaistuksen käyttömahdollisuudet • Lukitus ja avainhallintamenettelyt • Murtosuojaus ja turvallisuusrakenteet • Arvosäilytysyksiköt (kassakaapit, turva- ja palosuojakaapit, holvit) • Kiinteistötekniikka • Väestönsuojelu • Esteettömyys
<p>3) Turvallisuusvalvonta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tekninen turvallisuusvalvonta (kulunvalvonta-, rikosilmoitin ja kameravalvontajärjestelmät) • Henkilöstön, vierailijoiden ja ajoneuvojen ohjaus alueella ja tiloissa • Vartiointi ja valvomotoiminta • Kokous- ja neuvottelutilojen turvallisuus
<p>4) Sopimushallinta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ulkoistaminen ja palveluostot • Ylläpito- ja huoltosopimukset, tarkastukset • Rakennus- ja kunnostushankkeet • Vastuukysymykset ja vakuuttaminen

Kuva 3: Toimitilaturvallisuuden määritelmä. Elinkeinoelämän keskusliitto 2020

Koska opinnäytetyöllä on työelämän toimeksiantaja, käytetään Yritys X:n määritelmää toimintaturvallisuudesta. Keskustelujen päätteeksi päädyttiin käyttämään samaa EK:n määritelmää, tosin siitä jätettiin pois aiheet kiinteistötekniikka, väestönsuojelu ja esteettömyys sekä sopimushallinta kokonaisuudessaan.

2.4 Turvallisuusjohtaminen

Elinkeinoelämän keskusliitto liittää johtamisen osaksi yritysturvallisuutta: turvallisuusjohtaminen on osa normaalia yrityksen johtamista. Sillä halutaan varmistaa yrityksen toiminnan jatkuminen sekä turvallisuuden ja vaatimustenmukaisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Tarkoituksena ei ole luoda erillistä turvallisuustoimintoa, vaan turvallisuus on osa johtamista ja normaalia toimintaa. Yrityksen toiminnan jatkuvuus, turvallisuus ja vaatimustenmukaisuus pyritään varmistamaan kaikissa tilanteissa. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2019a.)

Samaa mieltä on Kerko kirjassaan Turvallisuusjohtaminen: ”Toisin kuin melko yleisesti luullaan, turvallisuusjohtamisen tulee olla käytännössäkin aivan samanlaista kuin muukin johtaminen”. Kerko painottaa, ettei turvallisuusjohtaminen muodosta erillistä kokonaisuutta johtamiskentässä. Hänen mukaansa turvallisuus ensin-periaate ei tarkoita turvallisuudella olevan erityisasemaa, vaan sillä korostetaan henkilöstön osuuden tärkeyttä ja sitä, että on ensin järkevää hoitaa turvallisuusasiat ja sitten käsitellä ongelma muilta osin. (Kerko 2001, 23.)

Tikkanen ym. määrittävät turvallisuusjohtamisen sisältävän tiedottamista turvallisuuden merkityksestä, turvallisuuden huomioimisen liiketoiminnan suunnittelussa, lainsäädännön velvoitteiden selvittämisen ja noudattamisen, turvallisuusmyönteisen ajattelutavan edistämistä, riskienhallinnan ja toimintaympäristön muutosten havainnoinnin. Turvallisuustoiminnan tavoitteet ja päämäärät muodostetaan organisaation visiosta ja strategiasta. (Tikkanen ym. 2009, 108.)

2.5 Tutkimuksen toteuttaminen

Tutkimukset voidaan yleisesti jakaa kahteen eri menetelmään, tai metodologiaan, kvantitatiiviseen ja kvalitatiiviseen - niistä käytetään myös nimityksiä määrällinen ja laadullinen. Kvantitatiivinen tutkimus pyrkii yleistämään ja ennustamaan. Taustalla on hypoteesi ja teoria, joita tutkitaan. Tutkija pyrkii olemaan objektiivinen ja puolueeton. Tieto tulee jostain objektiivisesta lähteestä, käsiteltävät muuttujat voidaan määritellä ja mitata ja niiden riippuvuussuhteita voidaan laskea. Kvantitatiivinen tutkimus etenee vaihe vaiheelta kuten juna, tämä tuo ryhtiä tutkimukseen. (Kananen 2008, 18, 27.)

Kvalitatiivinen tutkimus pyrkii tulkitsemaan ja ymmärtämään tutkittavaa kohdetta. Toisin kuin kvantitatiivinen, se päättyy hypoteeseihin ja teorioihin. Tutkija on ymmärtäjä ja joissain tapauksissa osallistuja, mukana olija. Käsiteltävä tieto on subjektiivista, muuttujat ovat monimutkaisia, toisiinsa kytkeytyviä ja vaikeasti mitattavia. Kvalitatiivinen tutkimus on joustava,

siinä voidaan edetä ja toimia tilanteen mukaan, esimerkiksi jos tutkimusasetelmassa ilmenee ongelmia. (Kananen 2008, 27.)

Opinnäytetyön aiheen pohjalta valittiin kvalitatiivinen, eli laadullinen, tutkimusmuoto. Laadullisessa tutkimuksessa käytetään sanoja ja lauseita, tarkoituksena on ilmiön kuvaaminen, ymmärtäminen ja mielekkään tulkinnan antaminen. Laadullinen tutkimus tutkii yksittäistä tapausta, yhdestä havaintoyksiköstä pyritään saamaan mahdollisimman paljon irti. (Kananen 2008, 24.) Opinnäytetyö on selkeästi laadullinen koska se kohdistuu ainoastaan Yritys X:ään ja siinä pyritään ymmärtämään ja tulkitsemaan ilmiötä - turvallisuustasoja.

Tutkimusstrategia on tutkimuksen menetelmällisten ratkaisujen muodostama kokonaisuus, joka riippuu valitusta tutkimustehtävästä tai tutkimuksen ongelmista. Ne voidaan jaotella kolmeen perinteiseen ryhmään, joista yksi on tapaustutkimus. Siinä tutkitaan yksityiskohtaisesti ja intensiivisesti yksittäistä tapausta, esimerkiksi yksilöä, ryhmää tai yhteisöä. Tapausta tutkitaan sen luonnollisessa ympäristössä ja tilanteissa, tavoitteena on kuvailla ilmiötä. (Hirsjärvi ym. 2013, 133-135.) Opinnäytetyö ei välttämättä täysin ole tapaustutkimus, mutta siinä on sen piirteitä. Tutkimus kohdistuu tiettyyn organisaatioon, Yritys X. Tutkittavaa aihetta, turvallisuustasoja, voitaisiin kuitenkin tutkia muissakin yhteisöissä ja organisaatioissa.

Kehittämistutkimuksessa on aina taustalla teoria, johon kehittäminen perustuu. Kehittämisen täytyy olla tutkimuksellisin keinoin toteutettu, jotta siitä voidaan puhua tutkimuksena. Kananen mainitsee, että muutos ja kehittyminen voidaan asettaa tavoitteen muotoon, tavoitteen täytyy olla mitattavissa. (Kananen 2012, 19.) Tässä opinnäytetyössä kehittämiskohteena on Yritys X:n toimitilaturvallisuus. Kehittämisen pohjalla on Kiwa Rima-viitekehys. Kehittämistyön tuloksena on toimitilaturvallisuuden määritelmä Yritys X:lle.

2.5.1 Tiedonhankinta - teemahaastattelu

Teemahaastattelussa käsiteltävät aihealueet on määritelty ennakkoon haastateltavan kanssa ja ennakkovalmisteluilla pyritään varmistamaan koko ilmiön osa-alueiden mukaantulo. Teemahaastattelu antaa tutkijalle riittävästi väljyyttä, mutta myös rajaamismahdollisuuksia teemavalinnoilla. (Kananen 2008, 73-74.)

Opiskelija on opinnäytetyötä tehdessään ollut työsuhteessa Yritys X:ssä. Yrityksen puolelta työlle asetettiin ohjaaja ja työskentely tapahtui yhteistyössä ohjaajan ja hänen esimiehensä kanssa. Toinen heistä on kiinteistötoiminnan johtaja ja toinen turvallisuuspäällikkö. Heistä käytetään jäljempänä nimitystä ohjausryhmä.

Haastattelu valittiin tutkimusmenetelmäksi koska opinnäytetyön toteuttaminen vaati Yritys X:n, eli ohjausryhmän, mielipiteitä ja näkemyksiä. Työ toteutettiin aktiivisessa yhteistyössä ohjausryhmän kanssa, joten oli tärkeä tietää esim. miten ohjausryhmä näki velvoitetason si-

sällön ja miten se näki opiskelijan tuotoksen siitä. Koska kaikki ohjausryhmän jäsenet työskentelivät samassa toimipisteessä, nähtiin että avoimempi ja keskustelelevampi tilanne palvelee tiedon keruuta parhaiten - verrattuna kyselylomakkeeseen tai tarkasti strukturoituun haastatteluun. Samalla ei haluttu fokuksen hyppivän aiheesta toiseen vaan pysyttävätyvän aihealueen, teeman, sisällä.

Kaikki haastattelut suoritettiin ryhmähaastatteluina, joissa paikalla olivat opiskelija ja vähintään toinen ohjausryhmän kahdesta jäsenestä. Kananen mukaan ryhmähaastattelulla säästetään aikaa ja vaivaa, mutta on huomioitava ryhmätilanteen vaikutus. Jäsenten persoonallisuudet ja keskinäiset vuorovaikutukset voivat vaikuttaa tietoa lisäävästi tai vähentävästi. (Kananen 2008, 75.) Ryhmähaastattelun ei nähty olevan haittaavaa tekijä haastateltavien pitkäaikaisen työsuhteen takia.

Opinnäytetyön teossa ohjausryhmän kanssa tavattiin 11 kertaa ja suoritettiin teemahaastattelu kunkin tapaamisen aiheesta, yleensä aiheet liittyivät siihen mitä opiskelija oli opinnäytetyön eteen viime tapaamisen jälkeen tehnyt. Opiskelija valmisteli joka tapaamiselle aiheen mistä keskusteltiin, esimerkiksi velvoitetasossa tunnistetut lait ja asetukset. Haastattelut olivat hyvin vapaamuotoisia ja keskustelunomaisia. Opiskelija aloitti keskustelun ennalta valitsemallaan teemalla, ohjausryhmä keskusteli asiasta, opiskelija esitti tarkentavia kysymyksiä keskustelussa esiin nousseisiin kohtiin ja keskustelun päättyessä eteni seuraavaan aiheeseen.

Haastatteluissa oli selvästi avoimen haastattelun piirteitä, jonka Kananen (2008, 73) kertoo vastaavan keskustelua valitusta aihealueesta. Todellisuudessa tutkimuksen haastattelutilanteiden määritelmä on todennäköisesti jotain teema- ja avoimen haastattelun väliltä. Avoin, eli strukturoimaton, haastattelu muodostuu haastateltavan ehdoilla, se ei ole tiukasti sidottu kysymys-vastaus-muotoon vaan on vapaan keskustelun omaista jossa kaikki voivat nostaa esiin puheenaiheita (Ruusuvoori & Tiittula 2005, 11-12).

2.5.2 Tiedonhankinta - kirjallinen aineisto

Mikä tahansa tutkittavaan ilmiöön liittyvä kirjallinen dokumentaatio voi toimia aineistona ja se on usein haastattelua luotettavampi ihmisen rajallisen ja valikoivan muistin takia (Kananen 2008, 81-82). Opinnäytetyössä suuressa roolissa oli kirjallisen aineiston löytäminen ja läpikäynti. Työtä varten etsittiin lakeja, asetuksia ja viranomaispäätöksiä, kansainvälisiä ja kotimaisia toimitilaturvallisuuteen liittyviä standardeja sekä viitekehyksen käyttämiä hallintajärjestelmä- ja prosessinhallintastandardeja ja mittareista kertovaa kirjallisuutta. Kiwa Rima nettisivuja hyödynnettiin viitekehyksen kokonaisuuden ymmärtämiseksi.

Yritys X:n sisäisistä dokumenteista etsittiin sellaisia jotka käsittelevät toimitilaturvallisuutta. Löydettyjä dokumentteja olivat auditointiraportit, turvallisuusdokumentaatio sekä erinäiset ohjeistukset. Auditoinnit olivat Yritys X:n vakuutusyhtiön, kumppaniyritysten ja eri valtioiden

viranomaisten suorittamia. Raporteista haluttiin selvittää, miten niissä huomioidaan toimitilaturvallisuus ja mahdolliset raportoidut puutteet. Ohjausryhmän päätöksellä viranomais- ja vaakuutusyhtiön raportit otettiin osaksi velvoitetasoa ja partnerien osaksi sertifiointitasoa.

Analysoitavia turvallisuusdokumentteja valittiin toimitilaturvallisuuden aihetta laajemmin. Esimerkiksi turvallisuusstrategia, -käsikirja ja -johtaminen. Valinnasta jätettiin kuitenkin pois selkeästi muiden yritysturvallisuuden osa-alueiden dokumentaatio, kuten pelastus- ja tietoturvallisuus.

2.5.3 Tiedon analysointi

Aineistojen analyysitavat voidaan jakaa karkeasti kahteen ryhmään. Selittämiseen pyrkivässä lähestymistavassa tilastollisen analyysin ja päätelmien tekeminen on tavallista. Ymmärtämiseen pyrkivässä tavassa käytetään laadullista analyysiä ja päätelmien tekoa. Analyysitavan valinta on periaatteessa helppo: valitse se joka parhaiten vastaa ongelmaa ja tutkimustehtävää. Todellisuudessa vaihtoehtoja on paljon eikä tiukkoja sääntöjä valintaan ole olemassa. (Hirsjärvi ym. 2013, 224.)

Laadullisen tutkimuksen aineistot ovat usein laajoja ja niiden käsittely sellaisenaan on hankalaa, joten aineisto tulee ensin työstää muotoon joka mahdollistaa analyysin. Ennen analyysia aineiston tulee olla selkeä ja tiivis, koska satasivuisten materiaalmäärien lukemisessa sellaisenaan tulevat vastaan ihmismielen käsittelykapasiteetin rajoitteet. Aineistosta on tavoitteena kaivaa esille oleellinen tieto - paljastettava salaisuus kätkeytyy monimuotoisen ja runsaan tekstin sisälle. (Kananen 2008, 88-89.)

Yksi keino tähän on aineiston koodaus. Koodaus on tekniikka, jolla aineisto tiivistetään ymmärrettävään muotoon, yksinkertaisimmillaan se on tenttikirjan lukemista ja sen sisällön omaksumista tiivistelmämenetelmällä. Koodauksessa tietoja yhdistetään niin, että samaa tarkoittavat asiat, ja asiat joilla on yhteinen elementti tai tekijä, yhdistetään samalla koodilla. Koodi voi olla merkki, sana tai väri. (Kananen 2008, 89-90.)

Kirjallisuuskatsauksen pohjalta syntyneen aineiston koodauksessa käytettiin EK:n toimitilaturvallisuuden määritelmää. Aineistosta siirrettiin tekstiä uuteen dokumenttiin asianmukaisen otsikon alle. Jos esimerkiksi teksti käsitteli tilojen luokittelua niiden turvallisuusjärjestelyjen mukaan, niin siirrettiin teksti ”Turvallisuusvyöhykkeiden luominen”-otsikon alle.

Koodaus itsessään ei ole vielä analyysi, vaan se on edellytys analyysin aloittamiselle. Koodauksen voidaan nähdä olevan kehikko, joka lasketaan aineiston päälle ja jolla nähdään aineiston sisälle. (Kananen 2008, 89.) Aineiston analysoinnissa käytettiin sisällönanalyysiä, joka on laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmä. Sisältöanalyysin kohteena voivat olla kaikki

tekstimuotoiset aineistot ja sen tarkoituksena on paljastaa tekstin ydin sekä tehdä siitä tiivistetty kuvaus. Kananen kuvaakin tutkijan työn muistuttavan salapoliisityötä. (Kananen 2012, 116.)

3 Tasomääritelmän luominen

Kiwa Rima-viitekehelyksessä tasojen määrittäminen on ohjeistettu: velvoitetasossa on lainsäädännön asettamat vaatimukset, sertifiointitasossa standardi ohjaa toimintaa ja edelläkävijätasossa mittarien keräämää mittaustietoa analysoidaan (Kiwa Rima 2020b.)

Tässä luvussa tarkastellaan, miten tasot määriteltiin. Niiden sisältö käydään tarkemmin läpi sekä kerrotaan valitsemismenetelmistä ja -perusteluista. Suurin osuus tasojen määrittelemisessä on jokaisen tason vaatimusten, lakipykälien ja standardien määräysten, tunnistaminen.

3.1 Velvoitetaso

Lainsäädäntöä etsittäessä oli lähtökohtana kaksi näkökulmaa: yleisesti toimitilaturvallisuutta sekä Yritys X:n toimialaa säätelevät lait ja asetukset. Molempia etsittiin sekä Suomen että EU:n tasolta.

Huumausainelaki (2008/373, 6 §) määrää, että huumausaineet on säilytettävä erillisessä lukitussa paikassa, johon sivullisten pääsy on estetty. Sama koskee psykotrooppisia aineita sekä vaarallisia ja välittömästi myrkyllisiä kemikaaleja (2008/548, 6 §; 2005/390, 35 §; 2015/685, 45 §). Velvoitteena on estää asiattomien pääsy lukittuihin tiloihin, mutta lukituksesta tai toimenpiteistä pääsyn estämiseksi ei ole tarkempaa määrittystä.

Rakenteiden murrenkestävyys on otettu jossain määrin huomioon laissa vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta, jossa mainitaan, että yrityksen on huolehdittava rakenteellisin toimenpitein ja muilla riittävän tehokkailla tavoilla asiattomien pääsyn estämisestä tuotantolaitoksen alueelle. Edellytyksenä on myös huolehtia, ettei vaarallisia kemikaaleja tai räjähteitä joudu asiattomien haltuun. (2005/390, 16 §.)

Konkreettisempia keinoja suojata tiloja annetaan säteilylaissa - rajauksena ovat tilat joissa käsitellään säteilylähteitä. Turvallisuuspäätökset edellyttävät säteilylähteet on suojattava lainvastaiselta toiminnalta, katoamiselta ja joutumiselta muuten sivullisten käsiin. Tarvittavia toimenpiteitä ovat suunnitelma turvajärjestelyistä, rakenteelliset esteet, henkilöstön läsnäolo, säteilylähteen olinpaikan säännöllinen varmistaminen, kulunvalvonta ja muut tekniset valvontakeinot sekä pääsyn rajoittaminen edellä mainittuja asioita koskevaan dokumentaatioon. (2018/859, 35 §.)

Sama laki määrittää Säteilyturvakeskuksen (STUK) antamaan tarkemmat määräykset turvajärjestelyistä (2018/859, 67 §). STUK on sellaiset antanut ja jakanut turvajärjestelyt tasoihin A, B ja C säteilylähteiden ja niiden aktiivisuuden mukaan. Eniten ja kattavimpia vaatimuksia on

tasossa A, vähiten ja lievimpiä tasossa C. Määräys sisältää toimia mm. kulunvalvonta- ja hälytysjärjestelmistä, rakenteellisista esteistä ja turvajärjestelyjen suunnitelman sisällöstä. (STUK 2018.)

Säteilyturvakeskus on määräyksensä pohjalta tehnyt oppaan turvajärjestelyiden käytännön toteutuksista. Opas on jaettu kolmeen osaan tasojen A, B ja C mukaan ja oppaan tavoite on tarkentaa STUKin antamaa määräystä kuvaamalla STUKin näkemystä siitä, miten vaatimukset tulisi toteuttaa. Opas kuvaileekin esimerkiksi mitä säteilylaissa mainitut rakenteelliset esteet voivat olla: katto, seinät, lattia, ovet, ikkunat, aitaukset, laitteen kiinteä asennus, sen siirtoa vaikeuttava massa ja käynnistysavain tai -koodi. (STUK 2019.)

Tärkeä lääkkeiden tuotantoa ja tutkimista määrittävä lainsäädäntö on EU:n komission direktiivi 2003/94/EC joka asettaa periaatteet ja suuntaviivat ihmisten käyttämien lääkkeiden hyvälle tuotantotavoille - yleisesti käytetty lyhenne periaatteista on GMP eli Good Manufacturing Practices. Vastaava direktiivi eläinlääkkeille on 91/412/EEC. Direktiivit keskittyvät vahvasti lääkkeen turvalliseen valmistukseen, esimerkiksi hygieniaan, kontaminaatioiden estämiseen, laadunvarmistukseen ja siisteyteen.

Direktiivien tueksi on tehty tarkentavat ohjeistukset. Ohjeissa on oma osio rakennuksille, tiloille ja laitteille. Sen ohjeet ovat samalla tasolla Suomen kansallisen lainsäädännön kanssa. Esimerkiksi asiattomien pääsyn estämiseksi on toteutettava toimenpiteitä, karanteenitiloihin on rajoitettava pääsy vain valtuutetuille henkilöille, vahvasti reagoivat ja hylätyt materiaalit ja tuotteet tulee säilyttää turvatuissa tiloissa sekä tilojen ja laitteiden tulee olla asianmukaisesti suojattu asiattoman pääsyn ja käytön estämiseksi (Euroopan komissio 2015a, 2, 4; Euroopan komissio 2015b, 5.1; Euroopan komissio 2017, 28, 56).

Yritys X:n toiminta on kansainvälistä ja sitä sitovat niiden maiden lait joissa sillä on toimintaa tai joihin se vie ja tuo lääkeaineita ja tuotteita. Tässä työssä käytiin läpi ainoastaan Suomen ja EU:n lainsäädäntöä, koska jokaisen valtion lainsäädännön läpi käyminen ei ajallisesti ja resurssien käytön kannalta ole mitenkään mahdollista. Lisäksi jo Suomen lainsäädännössä on nähtävissä, että painopiste yrityksen ja tuotantolaitoksen vaatimuksenmukaisuuden varmistamisessa on lääkeviranomaisella. Lääkkeiden valmistaminen on luvanvaraista ja viranomaisen selvittääkin luvanhakuprosessissa tuotantolaitoksen tilan ja sen sopivuuden lääkevalmistukseen. Kyseessä onkin enemmän viranomaisen päätös kuin lakiin kirjoitettu sanatarkka vaatimus.

Muuta EK:n toimitilaturvallisuuden määritelmään liittyvää vaatimuksia antavaa lainsäädäntöä ei tiedonkeruussa löydetty. Määritelmän osa-alueisiin liittyy muitakin lakeja ja asetuksia, mutta ne ohjaavat alueita joista ei ole vaatimuksia Yritys X:n toiminnalle. Esimerkiksi kameravalvonta on yleinen keino valvoa tiloja, mutta mikään laki ei velvoita käyttämään sitä. Sen käyttämiselle on kuitenkin asetettu rajoja laissa yksityisyyden suojasta työelämässä. Lisäksi

tallentavasta valvonnasta syntyy henkilötietoja joita ohjaa tietosuojalaki ja EU:n yleinen tietosuoja-asetus.

3.2 Sertifiointitaso

Kiwa Rima-viitekehys on kehitetty ISO:n hallintajärjestelmästandardien pohjalta ja sertifiointitason vaatimuksena on, että yritys täyttää turvallisuuden osa-alueen ISO:n hallintajärjestelmästandardin (Kiwa Rima 2019a; 2020b). ISO on kansainvälinen standardien kehittämisorganisaatio, jonka jäsenenä on kansallisia standardiorganisaatioita 164:stä maasta (ISO 2020). Toimitilaturvallisuudelle ei tällaista hallintajärjestelmästandardia ole, eikä Elinkeinoelämän keskusliittokaan ole sellaista listauksessaan tunnistanut (Elinkeinoelämän keskusliitto 2019c).

Tämän vuoksi päädyttiin käyttämään tietoturvallisuuden ISO/IEC 27002:2016 hallintajärjestelmästandardia koska se sisältää osuuden fyysiselle turvallisuudelle. Siinä käsitellään esimerkiksi turva-alueiden luomista, toimitusten lastaus- ja purkualueita sekä kulunvalvontaa (ISO 27002). Osa seuraavaksi mainittavista standardeista ei ole luokitukseltaan standardi, vaan esimerkiksi ohje. Kiwa Rima-viitekehys mahdollistaa hallintajärjestelmästandardin puuttuessa ennakoivat ja yleisesti hyvinä pidetyt käytännöt, jonka vuoksi tällaisia ohjeita on päädytty käyttämään (Kiwa Rima 2020b). Ohjeista käytetään tässä opinnäytetyössä nimitystä standardi yhdenmukaisuuden vuoksi.

ISO 27002 ei yksinään kata kaikkia EK:n toimitilaturvallisuuden määritelmän aiheita. Tämän vuoksi tarvittiin muita sopivia standardeja. Standardien etsimisen haasteena oli, että niiden piti olla kansainvälisiä hallintajärjestelmästandardeja ja opiskelijalla täytyi olla pääsy niihin - joka rajasi standardit julkisiksi ja maksuttomiksi. Seuraavaksi mainittavista standardeista Vahti, Katakri ja Finanssialan ohjeet ovat tällaisia, ISO 27002 ja CEN/TS 14383-4:2006 standardeja oli mahdollista tarkastella Laurean lisenssien avulla, yksi oli Yritys X:n kumppaniyrityksen sopimuksen osana oleva toimitilaturvallisuuden vaatimuslista ja NFPA 730 vaati ilmaisen rekisteröitymisen Free Access Editionin lukemiseksi.

CEN/TS 14383-4 käsittelee liikkeiden ja toimistojen rikosturvallisuuden suunnittelua ja sen on laatinut eurooppalainen standardoimisjärjestö CEN, joka on Euroopan Unionin tunnustama (CEN 2019). Tästä standardista hyödynnettiin aiheita postilaatikon suojaus, rakennusten ulkosivujen esteettömyys ja ajoesteet.

National Fire Protection Association on yhdysvaltalainen vuonna 1896 perustettu voittoa tavoittelematon organisaatio. Yhdistyksen tavoitteena on vähentää tulipalon ja muiden vaarojen aiheuttamia loukkaantumisia ja kuolemia. Yksi keinoista tavoitteen saavuttamiseksi on ohjeiden ja standardien julkaisu. Standardi NFPA 730 käsittelee toimitilaturvallisuutta, siitä

on hyödynnetty esimerkiksi ympäristön turvallisuussuunnittelua, pakettilähetystä, aitausta, vaivastusta, avainhallintaa ja vartiointia käsitteleviä kohtia. (NFPA 2019a.) Standardi on valittu koska Yritys X:n vakuutusyhtiö suositteli standardin käyttöä yrityksen toiminnassa.

Eräs Yritys X:n kumppaniyrityksistä on listannut omat toimitilaturvallisuuden vaatimuksensa joita se edellyttää kumppaniensa noudattavan. Nämä vaatimukset päädyttiin ottamaan osaksi sertifiointitasoa. Vaatimuksissa on mainittu mm. vierailijoiden ohjaus, rikosilmoitin- ja kameravalvontajärjestelmä, murtosuojaus, avainhallinta, valaistus, aitaus sekä lastaus- ja purkutilat. Vaatimuslista on hyödyllinen koska sen näkökulmana on nimenomaan lääketeollisuus.

Samoin kuin ISO 27002, kotimaiset Vahti ja Katakri kattavat pelkästään tietoturvallisuuden, mutta sisältävät fyysisen turvallisuuden osion. Vahti on valtiovarainministeriön asettama Valtionhallinnon tietoturvallisuuden johtoryhmä, joka on 2013 laatinut toimitilojen tietoturvaohjeen. Vaikka ohje on tarkoitettu valtionhallinnon toimijoille voi sitä valikoidusti hyödyntää muuallakin. Ohje sisältää esimerkiksi rakenteellisia turvallisuusvaatimuksia ja turvallisuusvalvontaa. (Valtiovarainministeriö 2013.)

Katakri on tietoturvallisuuden auditointityökalu viranomaisille. Sillä voidaan arvioida kohdeorganisaation kykyä suojata viranomaisten salassa pidettävää tietoa. Katakriin on osa-alue ”F: Fyysinen turvallisuus”, joka sisältää esimerkiksi kulun- ja avainhallintaa, salakatselulta ja -kuuntelulta suojautumista sekä turvallisuusjärjestelmiä ja -laitteita. (Puolustusministeriö 2015.)

Sekä Katakriin että Vahtiin heikkous tämän työn kannalta on, että ne on laadittu ainoastaan valtionhallintoa varten, ne perustuvat yksinomaan tiedon suojaamiseen ja suunnittelu pohjautuu valmiisiin tilaluokitteluihin. Näistä seikoista huolimatta molemmista ohjeista hyödynnettiin yksittäisiä toimenpiteitä esim. rakenteiden turvallisuusominaisuudet ja vahvuudet sekä avainhallintajärjestelmän menettelytavat.

Viimeisenä lähteenä sertifiointitasossa käytettiin Finanssialan kassakaappiohjetta. Mikään aiempi standardi ei käsittele kassakaappien ja arvosäilytysyksiköiden ominaisuuksia. Ohje määrittää eron kassakaapin ja palosuojaakaapin välillä, luettelee kaappien murto- ja palosuoja-standardit sekä määrittää kaappien kiinnitystavan rakenteisiin (Finanssiala 2017).

Edellä mainittujen standardien esimerkkiaiheiden lisäksi standardeista otettiin yksittäisiä lauseita tai kohtia tukemaan kokonaisuutta. Esimerkiksi NFPA 730 vaatii kehäsuojauksessa käytettävien porttien määrän olevan mahdollisimman vähäinen ja CEN/TS 14383-4 määrittää, että porttien tulee rakenteeltaan olla sellaisia, ettei niitä voi kiivetä tai käyttää tikkaina (NFPA 2019b, 16; CEN/TS 14383-4, 14).

Standardien välisissä ristiriidoissa valittiin, mikäli mahdollista, vahvin tai kattavin suojaustoimenpide. Epäselvissä tapauksissa standardin prioriteetti ratkaisi valinnan. Prioriteettijärjestys oli tärkeimmästä vähäisimpään: ISO 27002, kumppaniyritys, NFPA 730, CEN/TS 14383-4, Vahti, Katakri, Finanssiala.

3.3 Edelläkävijätaso

Kiwa Riman sivuilla kerrotaan edelläkävijätason organisaatiolla olevan ”kypsät ja tiiviisti organisaation yleisiin toimintamalleihin sisällytetyt vaatimukset ja mittarit yritysturvallisuuden osa-alueelle.” Mitattua tietoa analysoidaan, jolloin sen perusteella prosessit sekä menettelyt kehittyvät ja optimoituvat osana omaa toimintaansa. (Kiwa Rima 2020b.)

Edelläkävijätasoa varten päädyttiin valitsemaan Yritys X:n toimitilaturvallisuudelle sopivat mittarit. Mittarien valinta tehtiin ohjausryhmän päätöksellä. Ohjausryhmä kokoontui yhdessä opiskelijan kanssa valitsemaan mittareita. Kokouksen aluksi opiskelija kyseli ohjausryhmältä herätteleviä ja virikkeitä tarjoavia kysymyksiä: mitä mittaaminen on, mitä asioita Yritys X:llä tällä hetkellä mitataan, mikä on toimitilaturvallisuuden ydin ja tehtävä, mitä tietoa ohjausryhmä toimitilaturvallisuudesta haluaa ja mitä tietoa ylin johto haluaa.

Mittareiden valintaa varten tehtiin lista 107:stä esimerkkimittarista, niitä etsittiin kirjallisuudesta ja tutkimuksista - osa syntyi opiskelijan omasta pohdinnasta. Brotby ja Hinson (2013, 118-244) ovat listanneet 154 tietoturvallisuuden esimerkkimittaria, tietoturvallisuuden standardissa ISO/IEC 27004:2016 (23-24) on myös listattu 37 mittaria - näistä valittiin mittarit jotka toimivat myös toimitilaturvallisuudessa. Campbellin (2014, 74-129) kirjassa mittareita on laajemmin yritysturvallisuudesta kokonaisuutena. Toimitilaturvallisuuden mittareita on listattu kahdessa opinnäytetyössä: Huomon (2015) tutkielmassa ”Yritysturvallisuuden mittaaminen” ja Meriläisen (2010) työssä ”Yritysturvallisuuden mittariston luominen ja käyttöönoton suunnittelu turvallisuusalan yritykselle”.

Esimerkkien ja keskustelun kautta valikoitui 6 toimitilaturvallisuuden mittaria. Ne ovat:

- kustannukset ja resurssienkäyttö
- korjaavat toimenpiteet
- poikkeamat ja niiden luokittelu
- luotettavuusmittari
- henkilöstön hallinta
- koulutus ja perehdyttäminen.

4 Johtopäätökset ja arviointi

Toimitilaturvallisuus on kokonaisuus joka koskettaa kaikkia organisaatioita, samalla se on jokaiselle erilainen. Rakennukset ja toimitilat eroavat toisistaan, sijainnilla ja ympäristöllä on merkitystä, toiminnan luonne tuo omat näkökulmansa, samassa rakennuksessa voi olla muitakin osapuolia, yhden oikean suojaustoimenpiteen sijaan on useita vaihtoehtoja jne.

Kiwa Rima-viitekehys on yksi näkökulma vyyhdin selvittämiseksi ja punaisen langan löytämiseksi. Kehys on ikään kuin resepti jonka perusteella valmistetaan ruokaa. Se antaa tarkat ohjeet miten edetä, mutta lopputulokseen pystyy silti itse vaikuttamaan raaka-aineiden valinnassa ja määrässä.

Toimitilaturvallisuudelle ei lainsäädännössä juurikaan määritellä vaatimuksia. Esimerkiksi yksi talojen rakenteista määräävä laki on maankäyttö- ja rakennuslaki, jossa puhutaan rakenteiden vaatimuksista ja käyttöturvallisuudesta, muttei mitään niiden murrenkestävyydestä tai tunkeutumisen estämisestä. Laki ei määrittele miten hyvin jokaisen tulisi suojata omaisuutensa väärinkäytöksiltä.

Valtionkin mielenkiinto herää, kun omaisuutena on jotain yhteiskunnallisesti vaarallista, ihmisten terveyttä vahingoittavaa tai materiaalia jonka hallussapito ilman asiallisia lupia on laitonta. Nämä seikat kytkeytyvät Yritys X:ään sen toimialan kautta: lakeja joita tunnistettiin ovat esimerkiksi huumausainelaki, säteilylaki, laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsitteilyn turvallisuudesta sekä EU:n lääketuotannon GMP-ohjeistukset.

Sertifiointitasossa yhden standardin käyttäminen olisi antanut selkeän kokonaisuuden. Lähtöasetelma tämän saavuttamiselle on viitekehyksessä kyseenalainen koska toimitilaturvallisuuden määritelmä ja sen hallintatoimenpiteet tulevat kahdesta eri lähteestä: EK ja ISO. Kaikkien määritelmän osien vastaamiseen tarvittiin useampi standardi. Samalla monta standardia antaa eri näkökulmia, erityisesti Yritys X:n kumppaniyrityksen näkemys toimitilaturvallisuudesta lääketuotannossa.

Standardit vaihtelevat sisällöltään ja laajuudeltaan, esimerkiksi vartiointia ei käsitelty samalla laajuudella kaikissa. Toisissa aiheissa oli paljon yhtäläisyyksiä, lähinnä yksityiskohdat vaihtelivat esim. aidan korkeudessa. Standardit toisaalta asettavat vaatimuksia ja toisaalta suosittelevat toimenpideratkaisuja. Toimitilaturvallisuuden yksilöllisyydestä johtuen toimenpiteiden ja niiden laajuuden valitseminen jää suureksi osaksi organisaation riskienarvioinnin varaan.

Edelläkävijätaso on hyvin riippuvainen viitekehysten yhteisistä prosesseista. Koska niitä ei käsitelty jäi jäljelle edelläkävijätason toinen kokonaisuus: mittarit ja mittaaminen. Samoin kuin standardeissa, täysin toimitilaturvallisuudelle omistettua kirjallisuutta mittareista ei ole. Yri-

tysturvallisuuden osa-alueista eniten mittareita ja tietoa mittaamisesta löytyy työ- ja tietoturvallisuudesta. Myös tässä tapauksessa tietoturvallisuuden mittaristoa voitiin hyödyntää, koska tietoturvallisuus sisältää fyysisen turvallisuuden osuuden.

Kiwa Rima-viitekehystä käyttämällä luotiin Yritys X:lle toimitilaturvallisuuden tasomääritelmä. Tavoitteiden mukaisesti määritettiin mitkä toimitilaturvallisuutta ohjaavat lait velvoittavat Yritys X:n toimintaa, mitä vaatimuksia toimitilaturvallisuuden standardeilla on sekä valittiin toimitilaturvallisuudelle seurattavat mittarit.

Työn tuloksena luotu tasomääritelmä on liitteenä. Sertifiointitasossa on tekijänoikeussyistä jouduttu peittämään joidenkin lähteiden tekstit. Aiheen luottamuksellisuuden vuoksi edelläkävijätason mittareista kerrotaan ainoastaan niiden nimi.

4.1 Oman työn arviointi

Kokonaisuudessaan opinnäytetyö onnistui. Tavoitteet saavutettiin ja Yritys X:n käyttöön valmistui tasomääritelmän dokumentti. Mielestäni opinnäytetyön tekeminen onnistui hyvin. Minulla oli aina idea miten edetä tai mitä tehdä seuraavaksi. Yhteistyö ohjausryhmän kanssa sujui loistavasti - ongelmat ja epäkohdat saatiin aina ratkaistua. Työllä ei ollut tarkkaa aikataulua. Suunnitelman tekeminen alkoi lokakuussa 2019 ja tavoitteenani oli, että työ valmistuu kevään 2020 aikana. Arvelin työn valmistuvan maaliskuuhun mennessä, todellisuudessa sain tämän raportin viimeistelyä toukokuussa.

Odotukset aihetta kohtaan olivat aluksi epäselvät. Opinnäytetyö oli avoimessa haussa ja tehtävää kuvailtiin varsin laveasti. Lähetin toimeksiantajalle hakemuksen ja haastattelun jälkeen sovittiin työsuhteesta, jossa työtehtäväni on opinnäytetyön tekeminen. Opinnäytetyön aiheesta keskusteltiin vasta aloitettuani työt Yritys X:ssä. Tässä yhteydessä minulle esiteltiin Kiwa Rima-viitekehys joka toimi työn pohjana. Esittelyn jälkeen pääsin työstämään toteutussuunnitelmaa.

Varsinaisen työn toteutuksessa keskityin ensin velvoite- ja sertifiointitason tiedonhankintaan koska ne olivat selkein osa. Tosin sopivan standardin löytäminen osoittautui haastavammaksi kuin kuvittelin. Koska ISO:lla ei ollut samanlaista hallintajärjestelmästandardia toimitilaturvallisuudelle kuin esimerkiksi työturvallisuudelle, piti standardien etsimistä laajentaa ISO:n ulkopuolelle. Sertifiointitaso onkin käytännössä tilkkutäkki, joka on kudottu monesta eri standardista. Ristiriitaisuuksien välttämiseksi priorisoin standardit, ylimpänä ja tärkeimpänä oli ISO 27002.

Edelläkävijätasoa varten olin alun perin suunnitellut aineistoksi turvallisuusjohtamisen kirjallisuutta. Lukiessani uudestaan kuvausta edelläkävijätasosta tulin kuitenkin tulokseen, että minun pitää tutustua tarkemmin viitekehukseen kokonaisuutena. Kävin läpi Kiwa Riman verkkosi-

vuja, jolloin löysin viitekehysten yhteiset prosessit ja niiden kyvykkyystasot. Ennen edelläkävijätason kanssa jatkamista tutustuin standardiin ISO/IEC TS 33072:2016, jotta saisin ymmärrystä viitekehysten prosesseista ja kyvykkyystasoista. Ajauduin siis sivupolulle. Olisikin ollut paljon suunnitelmallisempaa ensin tutustua kunnolla viitekehykseen. Nyt lähdin liian innokkaasti eteenpäin selkeiden kohteiden perään: velvoite- ja sertifiointitaso.

Opinnäytetyölle oli vaikea asettaa odotuksia koska sen tarkempi sisältö selvisi vasta suunnittelun alettua ja sen jälkeenkin. Siitä huolimatta olen hieman pettynyt, että työ jäi kärjistetyksi sanottuna kirjallisuuskatsaukseksi. Todella suuri osuus oli lakien, standardien ja kirjallisuuden läpikäymistä. Muita tiedonhankinnan menetelmiä oli vain teemahaastattelu. Tästä huolimatta olen omalta osaltani tyytyväinen lopputulokseen. Työ saavutti tavoitteet ja siitä on hyötyä Yritys X:lle. Työskentely oli suurimmaksi osaksi itsenäistä ja minulle annettiin vapaus lähestyä tutkimusongelmia itse ja esittää niihin ratkaisuja.

4.2 Jatkotutkimukset

Aluksi suunnitelmissa oli, työnantajan ehdotuksesta, haastatella eri osastojen henkilökuntaa, jotta toimitilaturvallisuuden ja sen riskeihin oltaisiin saatu monipuolista näkemystä. Haastatteluille ei lopulta ollutkaan tarvetta tasojen määrittelyn yhteydessä. Idea saatetaan kuitenkin käyttää tämän työn pohjalta tehtävissä tulevilla hankkeilla. Yrityksellä on suunnitelmissa luokitella tilat turvallisuusvyöhykkeisiin, jolloin tilojen käyttäjien näkemyksiä halutaan selvittää.

Tilaluokittelun on tarkoitus olla dokumentti, joka määrittelee miten Yritys X:ssä tilat suojataan. Se tulee sisältämään sertifiointitason vaatimukset sekä Yrityksen omat lisäykset ja poikkeamat niihin. Luokittelun on tarkoitus toimia tulevaisuuden työkaluna: uusia tiloja rakennettaessa on selkeät ohjeet ja vaatimukset mitä tilan turvallisuudelta edellytetään ja olemassa olevia tiloja voidaan muokata vastaamaan vaatimuksia. Luokittelun kumppaniksi halutaan lisäksi arviointityökalu, jolla nykytilaa voidaan arvioida ja verrata sertifiointitason vaatimuksia vastaan.

Tasomäärittely itsessään on mahdollista tietysti tehdä muistakin yritysturvallisuuden osa-alueista. Yritys X on osoittanut kiinnostusta ajatusta kohtaan, mutta vielä ei ole tehty konkreettisia päätöksiä asian edistämiseksi. Vaikka opinnäytetyön tulokset ovat ainutlaatuisia Yritys X:lle, tasomäärittely itsessään ei ole. Opinnäytetyö on laajennettavissa käytännössä minkä kooiseen ja millä alalla tahansa toimivaan organisaatioon.

Lähteet

Painetut

2005/390 Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta.

2008/373 Huumausainelaki.

2008/548 Valtioneuvoston asetus huumausaineiden valvonnasta.

2015/685 Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta.

2018/859 Säteilylaki.

Campbell, G. K. 2014. *Measures and Metrics in Corporate Security*. 2. painos. Waltham: Oxford: Elsevier.

CEN/TS 14383-4. 2006. *Prevention of crime. Urban planning and design. Part 4: Shops and offices*. Helsinki: Suomen Standardoimisliitto.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2013. *Tutki ja kirjoita*. 18. painos. Helsinki: Tammi.

ISO/IEC 27002. 2017. *Informaatioteknologia. Turvallisuustekniikat. Tietoturvallisuuden hallintajärjestelmät. Vaatimukset*. Helsinki: Suomen Standardoimisliitto.

ISO/IEC 27004. 2016. *Informaatioteknologia. Turvallisuustekniikat. Tietoturvallisuuden hallintajärjestelmät. Seuranta, mittaus, analysointi ja arviointi*. Helsinki: Suomen Standardoimisliitto.

Kananen, J. 2008. *Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet*. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, J. 2012. *Kehittämistutkimus opinnäytetyönä*. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kerko, P. 2001. *Turvallisuusjohtaminen*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Miettinen, J. 2002. *Yritysturvallisuuden käsikirja*. Helsinki: Kauppakaari.

Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. 2005. *Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus*. 3. painos. Tampere: Vastapaino.

Tikkanen, S., Aapio, L., Kaarnalehto, A., Kammonen, L., Laitinen, J., Mikkonen, J. & Pisto, M-H. 2009. *Ammattina turvallisuus*. Helsinki: WSOYpro Oy.

Sähköiset

Brotby, W. K. & Hinson, G. 2013. PRAGMATIC Security Metrics: Applying Metametrics to Information Security. E-kirja. Auerbach.

CEN. 2019. Who We Are. Luettu 11.12.2019. <https://www.cen.eu/ABOUT/Pages/default.aspx>

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2016. Elinkeinoelämän uusi turvallisuusmalli sopii kaikenkokoisille yrityksille. Luettu 17.1.2020. <https://ek.fi/ajankohtaista/uutiset/2016/05/16/elinkeinoelaman-uusi-turvallisuusmalli-sopii-kaikenkokoisille-yrityksille/>

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2019a. Yritysturvallisuus. Luettu 21.11.2019. <https://ek.fi/mita-teemme/tyoelama/yritysturvallisuus/>

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2019b. Kiinteistö- ja toimitilaturvallisuus. Luettu 12.12.2019. <https://ek.fi/mita-teemme/tyoelama/yritysturvallisuus/kiinteisto-ja-toimitilaturvallisuus/>

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2019c. Yritysturvallisuuden standardeja. Luettu 12.12.2019. <https://ek.fi/mita-teemme/tyoelama/yritysturvallisuus/yritysturvallisuuden-standardeja/>

Euroopan komissio. 2015a. EudraLex - Volume 4 - Good Manufacturing Practice (GMP) guidelines Part 1 Chapter 3 Premise and Equipment. Luettu 22.11.2019. https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/files/eudralex/vol-4/chapter_3.pdf

Euroopan komissio. 2015b. Yleisohjeet ihmisille tarkoitetuissa lääkkeissä käytettäviä vaikuttavia aineita koskevan hyvän jakelutavan periaatteista. Luettu 22.11.2019. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52015XC0321\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52015XC0321(01)&from=EN)

Euroopan komissio. 2017. EudraLex - Volume 4 - Good Manufacturing Practice (GMP) guidelines Part 4 Guidelines on Good Manufacturing Practice specific to Advanced Therapy Medicinal Products. Luettu 22.11.2019. https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/files/eudralex/vol-4/2017_11_22_guidelines_gmp_for_atmps.pdf

Finanssiala. 2017. Kassakaappiohje. Luettu 11.12.2019. <https://www.finanssiala.fi/vahingontorjunta/dokumentit/Kassakaappiohje.pdf>

Huomo, A. 2015. Yritysturvallisuuden mittaaminen. https://www.aalto-pro.fi/media/aalto-pro-publications/tjk/huomo_aki_tutkielma_tjk13.pdf

ISO. 2020. About Us. Luettu 27.4.2020. <https://www.iso.org/about-us.html#23>

Kiwa Rima. 2019a. Mikä on Kiwa Rima-viitekehys? Luettu 21.11.2019. <https://kiwa-rima.com/fi/mika-on-kiwa-rima/>

Kiwa Rima. 2019b. Perusta. Luettu 17.12.2019. <https://kiwarima.com/fi/perusta/>

Kiwa Rima. 2020a. Kiwa Rima-viitekehysten arkkitehtuuri. Luettu 14.1.2020. <https://kiwarima.com/fi/viitekehys/>

Kiwa Rima. 2020b. Osa-alueiden nykytila ja tavoitetila. Luettu 14.1.2020. <https://kiwarima.com/fi/osa-alueiden-nykytila-ja-tavoitetila/>

Kiwa Rima. 2020c. Yritysturvallisuuden osa-alueet. Luettu 14.1.2020. <https://kiwarima.com/fi/yritysturvallisuuden-osa-alueet/>

Meriläinen, T. 2010. Yritysturvallisuuden mittariston luominen ja käyttöönoton suunnittelu turvallisuusalan yritykselle. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/24984/Merilainen_Turo.pdf?sequence=1&isAllowed=y

NFPA. 2019a. NFPA Overview. Luettu 11.12.2019. <https://www.nfpa.org/overview>

NFPA. 2019b. NFPA 730. Free Access 2020 Edition. <https://www.nfpa.org/codes-and-standards/all-codes-and-standards/list-of-codes-and-standards/detail?code=730>

Puolustusministeriö. 2015. Katakri 2015. Tietoturvallisuuden auditointityökalu viranomaisille. Luettu 16.12.2019. https://www.defmin.fi/files/3165/Katakri_2015_Tietoturvallisuuden_auditointityokalu_viranomaisille.pdf

Sanastokeskus TSK ry. 2017. Kokonaisturvallisuuden sanasto. Luettu 16.12.2019. http://www.tsk.fi/tiedostot/pdf/Kokonaisturvallisuuden_sanasto_2.pdf

STUK. 2018. Säteilyturvakeskuksen määräys turvallisuuslupaa edellyttävien säteilylähteiden turvajärjestelyistä. Luettu 22.11.2019. <https://www.stuklex.fi/fi/maarays/stuk-s-3-2018#P7>

STUK. 2019. Rakenteelliset esteet, säteilylähteiden turvajärjestelyt Taso B. Luettu 22.11.2019. <https://www.stuk.fi/web/sateilylahteiden-turvajarjestelyt-taso-b/etusivu/maarayksen-tarkennukset/rakenteelliset-esteet>

Valtiovarainministeriö. 2013. Toimitilojen tietoturvaohje. Luettu 16.12.2019. <https://www.vahtiohje.fi/web/guest/vahti-2/2013>

Kuviot

Kuva 1: Kiwa Rima-viitekehys. Kiwa Inspecta 2020. Yritysturvallisuuden johtamisen arvioinnin esite	9
Kuva 2: Yritysturvallisuuden malli. Elinkeinoelämän keskusliitto 2020	10
Kuva 3: Toimitilaturvallisuuden määritelmä. Elinkeinoelämän keskusliitto 2020	11

Liitteet

Liite 1: Toimitilaturvallisuuden tasomääritelmä	29
---	----

Liite 1: Toimitilaturvallisuuden tasomääritelmä

1 Dokumentin tarkoitus

Tämän dokumentin tarkoituksena on määrittää Yritys X:n toimitilaturvallisuuden tasot. Määrittelyt perustuvat Kiwa Rima-viitekehykseen jossa on kolme tasoa: velvoite-, sertifiointi- ja edelläkävijätaso. Velvoitetaso perustuu lainsäädännön vaatimuksiin, sertifiointitaso kansainvälisiin standardeihin ja edelläkävijätasolla prosessien johtaminen on suunnitelmallista ja kehittyvää ja vaikuttavuuden mittaamisessa käytetään mittareita.

Tasojen määrittelyllä saadaan parempi ymmärrys toimitilaturvallisuuden toimintaympäristöstä sekä sitä ohjaavista ja velvoittavista tahoista. Tasomäärittelyä voidaan käyttää esimerkiksi uusien tilojen suunnittelussa ja vanhojen remontoinnissa, tilaluokittelun pohjana ja toimenpiteiden suunnittelun tukena.

Toimitilaturvallisuuden määritelmänä on Elinkeinoelämän keskusliiton yritysturvallisuusmallin kiinteistö- ja toimitilaturvallisuus - pois lukien kohdat kiinteistötekniikka, väestönsuojelu, esteettömyys ja sopimushallinta.

2 Vaatimukset

- 2005/390 Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta
- 2008/373 Huumausainelaki
- 2008/548 Valtioneuvoston asetus huumausaineiden valvonnasta
- 2012/856 Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista
- 2015/685 Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta
- 2017/1102 Alkoholilaki
- 2018/859 Säteilylaki
- CEN/TS 14383-4:2006
- EudraLex - Volume 4 - Good Manufacturing Practice (GMP) guidelines
 - Part I, Chapter 3 Premises and Equipment (Ref. Ares(2015)283695 - 23/01/2015)
 - Part IV, Guidelines on Good Manufacturing Practice specific to Advanced Therapy Medicinal Products (C(2017) 7694 final)
- Guidelines on principles of Good Distribution Practice of active substances for medicinal products for human use (2015/C 95/01)
- ISO/IEC 27002:2017
- Kassakaappiohje 2017 (Finanssiala)
- Katakri 2015 tietoturvan auditointityökalu
- Kiwa Rima-viitekehys
- NFPA 730 Free Edition 2020
- Säteilyturvakeskuksen määräys turvallisuuslupaa edellyttävien säteilylähteiden turvajärjestelyistä (STUK S/3/2018)
 - STUK Säteilylähteiden turvajärjestelyt opas

- Vahti tietoturvaohje 2/2013
- Valvira ohje Teollisuusalkoholi ja sen käyttö (V/9559/2018)

3 Toimitilaturvallisuuden määritelmä

1) Toimitilojen turvallisuusluokittelu ja luokituksenmukainen suojaaminen

- a. Turvallisuusvyöhykkeiden luominen
- b. Kehäsuojausperiaatteen hyödyntäminen

2) Rakenteellinen turvallisuus

- a. Ympäristön turvallisuussuunnittelu (sijainti, pysäköinti, lastaus ja purku)
- b. Aitojen, porttien, ajoesteiden ja valaistuksen käyttömahdollisuudet
- c. Lukitus- ja avainhallintamenettelyt
- d. Murtosuojaus ja turvallisuusrakenteet
- e. Arvosäilytysyksiköt (kassakaapit, turva- ja palosuojaakaapit, holvit)

3) Turvallisuusvalvonta

- a. Tekninen turvallisuusvalvonta (kulunvalvonta-, rikosilmoitin ja kameravalvontajärjestelmät)
- b. Henkilöstön, vierailijoiden ja ajoneuvojen ohjaus alueella ja tiloissa
- c. Vartiointi ja valvomotoiminta
- d. Kokous- ja neuvottelutilojen turvallisuus

4 Tekstiviitteet

Virkkeiden perässä oleva numeroviite kertoo mistä lähteestä teksti on, viite on aina sulkujen sisällä. Yhdellä viitteellä voidaan viitata useampaan virkkeeseen kappaleen sisällä. Viite viittaa vain siihen virkkeeseen jossa se on, jos virkkeen päättävä piste on sulkujen ulkopuolella. Viite viittaa useampaan edelliseen virkkeeseen, jos viite on virkkeen päättävän pisteen jälkeen ja sen sulkujen sisällä on myös piste. Vertaa: (ISO, 7.2). / (ISO, 7.2.)

Samassa viitteessä voi olla useampi lähde jolloin ne erotetaan toisistaan ”;” -merkillä. Viitteessä oleva numero kertoo mistä lähteen otsikkonumerosta, pykälästä tai sivunumerosta on kyse. Sivunumeron edessä on merkintä ”s.”, kaikki lähteet löytyvät luvusta Vaatimukset.

5 Velvoitetaso

Toimitilaturvallisuuden EK:n määritelmän ja security näkökulman perusteella ei liity juuriin velvoittavaa lainsäädäntöä. Lain näkökulmasta on tärkeää suojata ihmisiä onnettomuksilta ja vaaroilta, tämän takia esimerkiksi paloturvallisuudessa on määritellyt fyysisistä rakenteista ja niiden palonkestävyydestä. Laki ei kuitenkaan määrittele miten ja kuinka tehokkaasti yritysten pitäisi suojata omaisuutensa rikolliselta toiminnalta ja väärinkäytöksiltä.

Poikkeuksen tekee, kun omaisuus on yhteiskunnallisesti merkittävää tai sillä voi aiheuttaa laajaa vahinkoa ja vaaraa. Tässä tapauksessa lääkkeet, huumausaineet, vaaralliset kemikaalit ja säteilevät aineet ja laitteet. Yritys X:n toimitilaturvallisuutta velvoittavat määräykset tulevat siis toimialan asetuksista ennemmin kuin yleisestä lainsäädännöstä.

Suureksi osaksi määräykset on muotoiltu avoimesti ja tulkinnan varaa löytyy. Tämän takia EK:n määritelmän yläotsikoita ei ole velvoitetason määrittelyssä käytetty, vaan on luotu omat tiivistetyt otsikot. Joissain tapauksissa asetuksilla ja viranomaisen ohjeilla on annettu tarkentavia keinoja ja rajoituksia.

5.1 Pääsyn rajoittaminen

Tulee luoda rakenteelliset tai muut riittävän tehokkaat toimenpiteet joilla valvotaan, rajoitetaan ja estetään asiattomien pääsy alueelle ja rakennuksiin (2005/390, 16§; GMP Part IV, 4.11, vi).

Laitteet joilla käsitellään vaikuttavia aineita, tulee olla tarpeellisesti suojattu, jotta estetään asiattomien pääsy niihin (2015/C 95/01, 5.1).

GMP:n alainen tieto ja data tulee suojata asiattomien väärinkäytöltä. Fyysisillä keinoilla tulee estää asiattomien pääsy tietojärjestelmiin. Keinoja voivat esimerkiksi olla avaimet, kulikutunniste, henkilökohtainen koodi ja salasana, biometrinen tunniste tai rajoitetut kulkuoikeudet

tietojärjestelmän ja datan säilytystiloihin. Turvajärjestelyjen laajuus riippuu tietojärjestelmän kriittisyydestä. (GMP Part IV 6.13, ii.)

Henkilöt jotka eivät niissä työskentele, eivät saa käyttää tuotanto-, varasto- ja laadunvalvontatiloja läpikulkuun (GMP Chapter 3, 3.21; GMP Part IV 4.11, vi). Kun läpikulua ei ole mahdollista estää, tulee käyttää asianmukaisia hallintamenetelmiä (GMP Part IV 4.11, vi).

Kun karanteenitila varmistetaan erillisillä säilytystiloilla, tulee ne merkitä selvästi ja pääsy rajoittaa valtuutetuille henkilöille. Fyysisen karanteenin korvaavan järjestelmän tulee antaa sama turvallisuuden taso kuin minkä se korvaa. (GMP Chapter 3, 3.21; (GMP Part IV 4.68.)

5.2 Varastointi

Erittäin reaktiiviset materiaalit ja tuotteet tulee varastoida turvallisesti (safe and secure) (GMP Part IV, 4.70). Hylätyt materiaalit pitää merkitä selvästi ja ne tulee varastoida rajatulla (lukitulla) alueella (GMP Part IV, 4.69, 9.88). Huumausaineet on varastoitava tai muutoin säilytettävä erillisessä, lukitussa paikassa, johon sivullisten pääsy on estetty (2008/373, 26§). Huumausaineiden kuljettamiseen ja säilyttämiseen osallistuvien on huolehdittava, että huumausaineiden anastaminen ja muu laitton käyttö on estetty (2008/373, 27§). Psykotrooppisia aineita koskevan yleissopimuksen luetteloihin III ja IV kuuluvia aineita sisältävät valmisteet tulee säilyttää paikassa, johon sivullisten pääsy on mahdollisimman tehokkaasti estetty (2008/548, 6§). Eri tuotteiden etiketit ja merkintämateriaalit tulee säilyttää toisistaan erillään ja pääsy säilytystilaan rajata valtuutetuille henkilöille (GMP Chapter 3, 3.25).

Tulee huolehtia, ettei vaarallisia kemikaaleja tai räjähteitä joudu asiattomien haltuun (2005/390, 16§). Pääsyä kemikaalien käsittely- ja varastointitiloihin tulee valvoa ja rajoittaa siten, etteivät asiattomat pääse käsiksi kemikaaleihin (2005/390, 35§; 2012/856, 62§). Välittömästi myrkylliset kemikaalit (2015/685 kategoria 1-3) tulee säilyttää lukitussa tilassa tai muutoin siten, etteivät asiaankuulumattomat henkilöt saa niitä haltuunsa (2015/685, 45§).

Teollisuusalkoholi on varastoitava siten, että tehokas valvonta on mahdollista, teollisuusalkoholin käyttö muuhun kuin hyväksytyyn tarkoitukseen estyy sekä teollisuusalkoholin ja siitä valmistettujen alkoholipitoisten valmisteiden määrän on oltava todettavissa. Varasto on oltava lukittavissa siten, että asiattomien pääsy sinne on riittävästi estetty. Työpisteissä saa säilyttää alkoholia vain lukituissa tiloissa ja pieniä määriä. (Valvira, 2.1.)

Alkoholia varastoon pantaessa on varmistauduttava, että alkoholin laji on oikea ja määrä kuljetustodistuksen tai rahtikirjan mukainen. Jos alkoholi on kuljetettu sinetöidyssä astiassa (säiliö-, kontti- tai tynnyrikuljetus), on alkoholia vastaanotettaessa todettava sinetöinnin eheys. Alkoholia käyttöön luovutettaessa on varmistauduttava, että luovutettu määrä käytetään käyttöluvan edellyttämään tarkoitukseen. Määrä on mitattava vaa'an, virtausmittarin tai

mitta-astian avulla. Varastossa olevan alkoholin määrän on oltava mitattavissa joko astian tilavuuden, säiliön mitta-asteikon tai vaa'an avulla. (Valvira, 2.1.)

5.3 Säteilylähteiden fyysinen suojaaminen

Säteilyturvalaki velvoittaa suojaamaan turvallisuusaluetta edellyttävät säteilylähteet niiden käyttö- ja säilytyspaikoillaan lainvastaiselta toiminnalta, katoamiselta ja joutumiselta muuten sivullisten käsiin.

Turvajärjestelyihin kuuluu säteilylähteisiin liittyvien riskien mukaan:

- 1) suunnitelman laatiminen turvajärjestelyistä ja suunnitelman pitäminen ajan tasalla
- 2) säteilylähteiden suojaaminen rakenteellisilla esteillä ja henkilöstön läsnäololla
- 3) säteilylähteen olinpaikan säännöllinen varmistaminen
- 4) kulunvalvonnan ja muiden teknisten valvontakeinojen käyttäminen
- 5) pääsyn rajoittaminen säteilylähteitä ja turvajärjestelyjä koskevaan aineistoon.
(2018/859, 67§.)

Säteilyn käyttöpaikoissa ja säteilylähteiden säilytyspaikoissa on säteilylähteiden mukaisesti määräytyvä turvajärjestelyjen taso A, B tai C. Jos käyttöpaikalla tai säilytyspaikassa on useammalle turvajärjestelyjen tasolle kuuluvia säteilylähteitä, turvajärjestelyt on toteutettava sen säteilylähteen mukaisesti, joka edellyttää korkeinta turvajärjestelyjen tasoa. (STUK S/3/2018, 2 §.)

Säteilyturvakeskus on määräyksensä (STUK S/3/2018) pohjalta laatinut ohjeistuksen turvajärjestelyjen toteuttamisesta tiloissa, joissa käsitellään säteilevää ainetta, laitetta tai radioaktiivista jätettä. Ohje on jaettu säteilylähteiden mukaan tasoihin A, B ja C, ne ovat tämän dokumentin liitteenä.

5.3.1 Taso C

Turvajärjestelyjen tasolla C säteilylähteet on suojattava:

- 1) vähintään yhdellä säteilylähteen käyttö- ja säilytyspaikan välittömässä läheisyydessä olevalla rakenteellisella esteellä; tai
- 2) säteilylaitteessa itsessään olevalla rakenteellisella esteellä ja käyttö- ja säilytyspaikan ulkopuolella olevalla rakenteellisella esteellä.
(STUK S/3/2018, 6 §.)

Rakenteellinen este voidaan korvata henkilöstön läsnäololla. Pääsy säteilylähteiden käyttö- ja säilytyspaikkaan on rajoitettava vain niihin henkilöihin, joiden pääsyyn on säteilylähteistä tai käyttö- ja säilytyspaikasta huolehtimisesta johtuva perusteltu syy. (STUK S/3/2018, 6 §.)

5.3.2 Taso B

Turvajärjestelyjen tasolla B on toteutettava 6 §:ssä määrätyt järjestelyt ja niitä on täydennettävä seuraavilla tavoilla.

Toiminnanharjoittajalla on oltava suunnitelma turvajärjestelyistä. Suunnitelmia turvajärjestelyistä, menettelytapaohjeita ja muita vastaavia tietoja on käsiteltävä ja säilytettävä siten, että ne eivät päädy muiden henkilöiden haltuun kuin niiden, jotka tehtäviensä puolesta kyseisiä asiakirjoja tarvitsevat ja joille on myönnetty niihin pääsy. (STUK S/3/2018, 7 §.)

Toiminnanharjoittajan on tarkistettava vähintään kerran kuukaudessa, että sen vastuulla olevat turvajärjestelyjen tasoa B edellyttävät säteilylähteet ovat tallessa. Tarkistusten toteutus on dokumentoitava. (STUK S/3/2018, 7 §.)

Säteilylähteet on suojattava vähintään kahdella rakenteellisella esteellä. Vähintään toisen rakenteellisista esteistä on oltava joko säteilylaitteessa itsessään tai laitteen välittömässä läheisyydessä. Rakenteelliset esteet voidaan korvata henkilöstön läsnäololla. Jos rakenteelliset esteet korvataan henkilöstön läsnäololla, henkilöstöllä on oltava mahdollisuus viestiä lainvastaisesta toiminnasta tai sen epäilystä välittömästi. (STUK S/3/2018, 8 §.)

Käyttö- ja säilytyspaikkaan on oltava kulunvalvonta. Pääsy säteilylähteiden käyttö- ja säilytyspaikkaan on rajoitettava henkilöihin, joille on työn laatu ja luonne huomioiden annettu riittävät ohjeet ja opastus turvajärjestelyistä ja joilla on säteilylähteistä tai käyttö- ja säilytyspaikasta huolehtimisesta johtuva perusteltu syy pääsyyn. (STUK S/3/2018, 9 §.)

Käyttö- ja säilytyspaikka, jossa säteilylähde voi olla valvomattomana, on oltava etävalvotun hälytysjärjestelmän piirissä. Hälytyksen on ohjauduttava automaattisesti paikkaan, josta hälytyksen varmistaminen voidaan aloittaa välittömästi. (STUK S/3/2018, 6 §.)

5.3.3 Taso A

Turvajärjestelyjen tasolla A on toteutettava samat määrätyt järjestelyt kuin tasolla B ja niitä on täydennettävä seuraavilla tavoilla. Suunnitelma turvajärjestelyistä on tarkistettava säännöllisesti vähintään kolmen vuoden välein. Kaikkia rakenteellisia esteitä ei 8 §:ssä määrätystä poiketen voida korvata henkilöstön läsnäololla. Säteilylähteiden käyttö- ja säilytyspaikka on varustettava etävalvontakameralla tai vastaavalla menettelyllä, jolla hälytyksen syy voidaan selvittää viivytyksettä. (STUK S/3/2018, 10 §.)

5.3.4 Suunnitelma turvajärjestelyistä

Turvajärjestelyjen tasolla A ja B laadittavaan turvajärjestelyjä koskevaan suunnitelman pitää sisältää ainakin:

- 1) toiminnanharjoittajan nimi, säteilyn käyttöä koskevan turvallisuusluvan numero ja suunnitelman laatimis- tai julkaisupäivämäärä;
- 2) turvajärjestelyjen eri osapuolten välinen vastuunjakoa, luettelo vastuuhenkilöistä ja heidän tehtävistään;
- 3) säteilylähteiden käyttötarkoitus, luettelo turvajärjestelyjä koskevista säteilylähteistä ja umpilähteiden radionuklidi ja aktiivisuus sekä avolähteiden suurin toiminnassa käytetty aktiivisuus;
- 4) kuvaus säteilylähteiden käyttö- ja säilytyspaikan sijainnista, turvajärjestelyjen tasosta, rakenteellisista esteistä, kulunvalvonnasta ja hälytysjärjestelmistä sekä kuva, johon on merkitty ainakin:
 - a. säteilylähteiden sijainti;
 - b. rakenteelliset esteet;
 - c. kulunvalvontajärjestelmät;
 - d. hälytysjärjestelmät;
- 5) ohjeet tai viittaukset ohjeisiin, jotka koskevat:
 - a. säteilylähteiden säännöllisiä tarkistuksia;
 - b. toimintaa ja viestintää säteilyturvallisuuspoikkeamissa;
 - c. suunnitelmaa turvajärjestelyistä ja turvajärjestelyjen ajan tasalla pitämistä;
 - d. turvajärjestelyasiakirjojen käsittelyä ja säilyttämistä.
(STUK S/3/2018, 11 §.)

5.4 Rajoittava lainsäädäntö

Edellä mainittujen lisäksi on lakeja jotka eivät esitä vaatimuksia vaan ohjaavat ja rajoittavat toimitilaturvallisuuden osa-alueita.

Vartiointitoimintaa ohjaa 2015/1085 Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista. Sama laki ohjaa kameroiden, rikosilmaisimien, kulunvalvonta- ja muun turvallisuusteknisen laitteiston asentamista.

Kameravalvonnan toteuttamisesta, kuvattavista tiloista ja valvonnan rajoituksista määrää 2004/759 Laki yksityisyyden suojasta työelämässä. Kamera- ja kulunvalvonnan tallenteista syntyy henkilötietoja joiden käsittelyä ohjaavat edellä mainittu laki 2004/759, 2018/1050 Tietosuojalaki ja EU:n yleinen tietosuojasetus.

6 Sertifiointitaso

Sertifiointitaso perustuu kasainvälisiin hallintajärjestelmästandardeihin. Jos tällaista standardia ei turvallisuuden osa-alueelle ole, pohjautuu se ennakoiviin ja yleisesti hyvinä pidettyihin käytäntöihin.

Toimitilaturvallisuudelle ei tällaista ISO standardia ole. Tämän vuoksi päädyttiin käyttämään tietoturvallisuuden ISO/IEC 27002:2016 standardia koska se sisältää osuuden fyysiselle turvallisuudelle. Koska se ei kata kaikkia EK:n määritelmän osa-alueita sovelletaan niihin tukevinä standardeina NFPA 730, CEN/TS 14383-4, [REDACTED], [REDACTED], Vahti-tietoturvaohje, Katakri tietoturvan auditointityökalu ja Finanssialan keskusliiton erinäisiä ohjeita.

Vakuutusyhtiö [REDACTED] suosittelee standardia NFPA 730,14383-4 on toimistojen turvallisuussuunnittelun standardi, Vahti ja Katakri käsittelevät myös tietoturvallisuutta ja niistä on hyödynnetty fyysisen turvallisuuden alueita, Finanssialan ohjeita on käytetty lähinnä kassakaappivaatimusten määrittämisessä.

Yritys X:n toimintaan kuuluvat olennaisesti vakuutusyhtiön, partnerien ja viranomaisten tekemät tarkastukset ja niissä esitetyt vaatimukset toimitilaturvallisuuden suhteen. Nämä katsotaan kuuluvan sertifiointitasoon. Samoin partnerien esittämät vaatimukset tuotteidensa valmistuksessa, tässä tapauksessa [REDACTED].

6.1 Poikkeukset standardien käytössä

ISO:n standardissa käytetään termiä turva-alue ja Vahtissa termiä turvallisuusvyöhyke. Turvallisuusvyöhykkeitä on eri tasoja: julkinen, perus-, korotettu- ja korkea taso. Tässä tasomääritelmässä käytetään pelkästään termiä turva-alue. ISO:n mukaisesti turva-alueella ei myöskään ole useita suojaustasoja. Kaikki Vahtin lainaukset, joissa puhutaan turva-alueista, on muutettu vastaamaan tätä näkemystä.

Katakriassa on oma aluejakonsa, jossa on myös termi turva-alue. Jos Katakriin lainauksessa puhutaan turva-alueesta, tarkoitetaan sillä tässä yhteydessä ISO:n määritelmää.

Koska moni standardi käsittelee tietoturvallisuutta, on niiden joitakin kohtia muokattu - lähtökohtana niissä on suojata ainoastaan tärkeä tai kriittinen tieto. Tasomääritelmässä tekstiä on muokattu esimerkiksi käyttämällä sanan tieto tilalla sanaa omaisuus - toimitilaturvallisuus kattaa koko yrityksen suojaamisen, ei pelkästään tiedon.

Standardien kirjoitusmuotoa on myös muokattu. Niissä usein käytetään konditionaalia: tulisi tehdä, olisi oltava jne. Nämä on vaihdettu muotoon tulee tehdä ja on oltava. Tämä siksi, että

tasomääritelmä pysyy yhtenäisenä ja vältetään epäselvyyttä vaadittavista toimista. Vaatimusten tarpeellisuuden riippuminen tilanteesta ja arvioista on huomioitu periaatteet luvussa. Standardeissa erityisesti painotetut suositukset on säilytetty sellaisenaan.

6.2 Periaatteet

[REDACTED]

Toimitilaturvallisuuden toteuttamisesta tulee olla turvallisuussuunnitelma. Suunnitelma käsittelee suojauksen toteuttamista tämän dokumentin aiheista. Suunnitelma sisältää ainakin toimitilaturvallisuuden tavoitteet ja toteutuskeinot (sis. deter, deny, delay, detect periaatteen), toimintaympäristön, vastuuhenkilöt, turvallisuusorganisaation ja ohjeistuksen suunnitelman käytöstä. Riskienhallinta on osa turvallisuussuunnitelmaa. (NFPA, 4.1.2-4.1.4, 5.4.1.)

Useamman suojaustoimenpiteen käyttäminen parantaa turvallisuutta. Yhden suojauksen pettäminen ei välittömästi vaaranna turvallisuutta. (ISO, 11.1.1.) Esimerkiksi turvalasin ja lasirikoilmaisimen käyttäminen ikkunan suojaamisessa.

[REDACTED]

Kaikki toimitilaturvallisuuden järjestelmät, laitteet, rakenteet ja suojauskeinot tulee suunnitella, asentaa ja hyväksyä asianmukaisten kansallisten ja kansainvälisten standardien, valmistajan ohjeiden ja lainsäädännön mukaan. (NFPA, 4.5.) Järjestelmät, laitteet, rakenteet ja suojauskeinot tulee ylläpitää asianmukaisessa kunnossa (NFPA, 4.6.1).

[REDACTED]

6.3 Turvallisuusvyöhykkeiden luominen

On luotava turva-alueet tiloihin jotka sisältävät [REDACTED]. Turva-alue voi olla lukittava toimisto tai useita huoneita, joita ympäröi jatkuva sisäinen fyysinen este. Alueiden sisäpuolelle voi olla tarpeen luoda lisäesteitä ja -vyöhykkeitä

valvomaan eri alueiden välisiä fyysisiä kulkuoikeuksia, niiden erilaisten turvallisuusvaatimusten mukaan. Pääsyn estämisessä tulee erityisesti huomioida rakennukset, joissa on useamman kuin yhden organisaation suojattavaa omaisuutta. (ISO, 11.1.1.)

Alueiden on oltava selkeästi määriteltyjä ja kunkin turvarajan sijoitus ja lujuus riippuvat suojattavan omaisuuden vaatimuksista ja riskien arvioinnista. Turvarajojen on oltava fyysisesti ehjiä (rajoissa ja alueissa ei ole aukkoja). Alueen ulkokaton, -seinien, lattian ja ulko-ovien on oltava lujarakenteisia ja suojattu asianmukaisesti luvatonta pääsyä vastaan - esim. kalterit, hälyttimet, lukot. Ovien ja ikkunoiden on oltava lukossa, kun niitä ei valvota, ikkunoihin on harkittava ulkoista suojausta. (ISO, 11.1.1, a-b.)

Vastaanotossa on oltava päivystäjä tai pääsyä rakennukseen tulee valvoa muulla tavoin. Pääsy on rajoitettu vain valtuutetulle henkilöstölle, henkilöiden liikkumista valvotaan lokikirjauksilla. Mahdollisuuksien mukaan on rakennettava fyysisiä esteitä estämään luvatonta pääsyä. (ISO 11.1.1, c, d; Vahti, s. 23.) Turva-alueet on suojattava kulunvalvonnalla (ISO, 11.1.2). Muiden kuin turva-alueiden hätäpoistumistiet eivät saa kulkea turva-alueiden kautta (Vahti, s. 39).

Henkilöstön on oltava tietoinen turva-alueiden olemassaolosta ja toiminnasta siltä osin kuin se on tarpeen. Valvomatonta työskentelyä turva-alueilla on vältettävä. Miehittämättömien turva-alueiden on oltava lukittuja ja ne on tarkastettava säännöllisesti. Turva-alueiden työskentelytavat koskevat henkilöstöä, alihankkijoita ja muita osapuolia. Video- ja äänitallenninlaitteiden käyttöön tarvitaan lupa. (ISO, 11.1.5.)

6.4 Kehäsuojausperiaatteen hyödyntäminen

Monitasoisella suojaamisella tarkoitetaan sitä, että toteutetaan joukko toisiaan täydentäviä turvatoimia. Mikäli mahdollista, tilat muodostavat keskenään sisäkkäisiä vyöhykkeitä, joissa tärkeimmät suojattavat tilat ovat sisimpinä. (Katakri, F 01.) Tämä on rakenteellisen suojauksen kehämalli, jossa suojattava kiinteistö on jaettu kehä-, alue-, tila- ja kohdesuojaukseen.

6.5 Ympäristön turvallisuussuunnittelu

Rakennusten on mahdollisuuksien mukaan oltava huomiota herättämättömiä ja annettava mahdollisimman vähän tietoa niiden käyttötarkoituksesta (ISO, 11.1.3, b).

Kasvusto ja pensaikot tulee trimmata ja niiden korkeutta ylläpitää sopivalla tasolla. Esimerkiksi pensaiden maksimikorkeus 0,9 m ja puiden alimmat oksat vähintään 2,1 m maanpinnan yläpuolella. Kasvusto voi myös olla osa kehäsuojausta: piikikäs puska tai tiheäkasvuinen kasvusto josta on vaikea tunkeutua läpi. (NFPA, 8.5.)

[REDACTED]

6.6 Sijainti

[REDACTED]

6.6.1 Pysäköinti

[REDACTED]

[REDACTED] Pysäköintipaikkojen sijainti tulee huomioida riskienarvioinnissa; uhkaesimerkkinä ajoneuvosta käsin toteutettava elektroninen tiedustelu, äärimmäisenä uhkana autopommi (Vahti, s. 27).

[REDACTED]

6.6.2 Lastaus ja purku

Kulku-, toimitus- ja kuormausalueita sekä muita pisteitä joiden kautta luvattomat henkilöt saattavat päästä tiloihin on valvottava. Pääsy lastaus- ja purkualueelle rakennuksen ulkopuolelta on rajoitettava tunnistettuihin ja valtuutettuihin henkilöihin. Lastaus- ja purkualue on suunniteltava niin, että toimittajat voivat lastata ja purkaa kuorman pääsemättä rakennuksen muihin osiin. (ISO, 11.1.6.)

Lastaus- ja purkualueen ulko-ovien on lukituttava, kun sisäovet avataan. Saapuvat materiaalit on tarkastettava ja tutkittava räjähteiden, kemikaalien tai muiden vaarallisten aineiden sekä peukaloinnin varalta ennen kuin ne siirretään lastaus- ja purkualueelta. Löydöistä on ilmoitettava välittömästi turvahenkilökunnalle. Jos mahdollista, lähtevä ja saapuva materiaali on erotettava toisistaan fyysisesti. (ISO, 11.1.6.)

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] Jos toimitusta ei ole dokumentoitu, ei sitä tule ottaa vastaan (NFPA, 6.3.1.1.2).

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Kirjepostia käsittelevien henkilöiden tulee arvioida, onko lähetys ulkoisesti tavanomaisen postin näköinen, epäilyttävää kirjettä tai pakettia ei tule avata. Kirjeen vastaanottajan tulee arvioida, onko kirje tuntemattomalta ja odottamattomalta lähettäjältä. Lähettien henkilöllisyys tulee tarkastaa ja merkitä lähetysluetteloon tai lähetettävään tuotteeseen. (NFPA, 6.3.3-6.3.4.)

6.7 Aitojen, porttien, ajoesteiden ja valaistuksen käyttömahdollisuudet

6.7.1 Aita

[REDACTED]

Aidan on oltava vähintään 2,4 metriä korkea (Vahti, s. 45). [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] Mitään kiipeämistä edesauttavia esineitä (laatikko, ajoneuvo, kontti yms.) ei myöskään saa säilyttää aitalinjan läheisyydessä. Aitalinjojen tulee olla suoria valvonnan tehostamiseksi. Aidan ei tule olla 15 m lähempänä rakennuksia ja varastoja eikä 6 m lähempänä muita alueita, kuten pysäköintialue. Aidan lähellä olevissa pylväissä tulee olla kiipeämisen estävä suojaus. (NFPA, 7.3.2.1.)

Näköyhteyksiä aitalinjoihin tulee säilyttää ja ylläpitää. Aitoja tulee huoltaa niiden eheyden ja toimivuuden takaamiseksi. Aitoihin tulee kiinnittää varoituskylttejä estämään tahatonta tai vahingossa tapahtuvaa alueelle tunkeutumista. Aita tulee tarkastaa säännöllisesti tunkeutumisyritysten ja -jälkien varalta. Aidan vauriot pitää korjata mahdollisimman nopeasti. (NFPA, 7.3.2.1-7.3.2.3.)

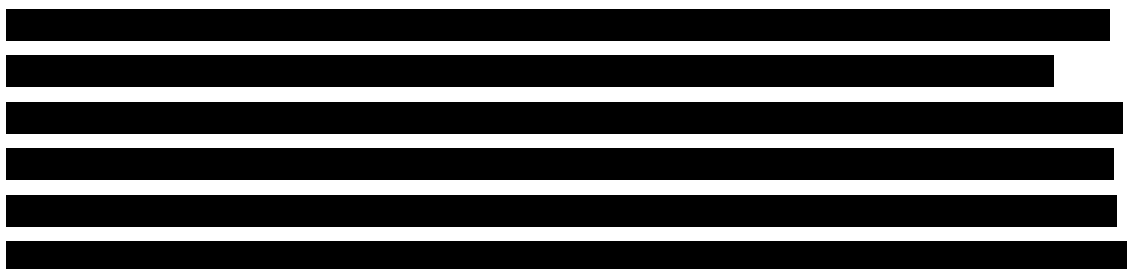
Mikäli aitaaminen on mahdotonta, kuten tiiviissä kaupunkiympäristössä, on kiinnitettävä korostetusti huomiota rakennuksen ulkokuoren suojausmekanismeihin esimerkiksi tehostetun valvonnan ja reagoinnin keinoin (Vahti, s. 45).

Toteutus esimerkki 1: tapaus joissa aidan ulkonäölle tai vahvuudelle ei ole asetettu erityisiä vaatimuksia

- Aidan korkeus = min 2,40 m
- 2 piikkilankaa (sinkitty teräs 2x1,6mm) ylhäällä, 1 alhaalla
- Teräsverkon silmäkoko max. 40x40mm, lanka min 3,0 mm
- Alareuna max. 5cm maan pinnasta
- Pylväät halkaisijaltaan 70 mm alumiiniprofiilia (vast.)
- Pylväiden väli enintään 3,00 m
- Metalliverkon kiinnitysruuvien (vast.) tulee olla aidalla suljetun alueen sisäpuolella (Vahti, s. 45.)

Toteutus esimerkki 2: maaston muotoja seuraava, 3 m korkea terässäleaita, jonka sälelevyt on kiinnitetty terästolppiin suoja puolelta. Vaikka terässäleaita on verkkoaitaa kalliimpi, se on pitkäikäisempi ja antaa merkittävästi paremman este arvon sekä toimii parempana alustana valvontalaitteille. Korotetulla betoniperustalla varustettu terässäleaita toimii myös ajoneuvoestenä. (Vahti, s. 45.)

6.7.2 Portti

Porttien määrä kehäsuojauksessa tulisi olla mahdollisimman vähäinen huomioiden turvallinen ja tehokas työskentely (NFPA, 7.5.1.1).

6.7.3 Ajoeste

Riskienarvioon perustuen liikkumista alueella voidaan rajata ajoesteillä. Puomia käytettäessä tulee kulkuaukko olla suljettavissa myös portilla (Vahti, s. 27, 45). [REDACTED]

[REDACTED]

6.7.4 Valaistus

[REDACTED]

[REDACTED] Valaistuksen on oltava riittävän tehokas olematta kuitenkaan ylenpalttinen - yhden valonlähteen peittäminen ei saa aiheuttaa tunkeutumista edistävää pimeää kohtaa (NFPA, 8.4.1, 8.4.6).

[REDACTED]

Seuraavat alueet tulee olla asianmukaisesti valaistu:

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] Valaistuksen tulee olla Lumen hyötysuhteeltaan tehokas sekä minimoida valosaaste yötaivaalla - valaistus ei saa häiritä muuta ympäristöä esim. ajoneuvoliikennettä (NFPA, 8.4.1). [REDACTED]

[REDACTED]

Valonlähteet tulee suojata vandalismita ja peukaloinnilta, esimerkiksi asentamalla ne tarpeeksi korkealle. Palaneet polttimot ja vialliset lamput tulee korjata mahdollisimman nopeasti, tulee järjestää valonlähteiden ylläpito-ohjelma niiden säännölliseksi puhdistamiseksi. (NFPA, 8.4.7-8.4.8.)

6.8 Lukitus- ja avainhallintamenettelyt

On luotava avainten- ja kulkutunnusteidenhallinnan vastuullisuus- ja toimintakäytännöt. Niiden tulee sisältää

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

- Luettelo jaetuista ja jakamattomista avaimista
- Linjaus avaimen luovuttamisesta vain kulkuoikeuden omaavalle henkilölle
- Henkilöstössä tapahtuvat muutokset välittyvät tarvittaessa avainten hallintaoikeuteen
- Lukostokaavio
- Avainkortit
([REDACTED]; Katakri, F 05; Vahti, s. 29.)

Avainten lainaamisesta ja luovutuksesta vastaavan henkilön täytyy avainta luovuttaessaan täyttää lomake joka sisältää:

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Henkilöstöä tulee kouluttaa avainten hallintamenettelystä, sisältäen niiden turvallisen säilyttämisen ja kiellon avaimen lainaamisesta toiselle henkilölle. Avainten lukumäärällinen luovutus pitää olla mahdollisimman vähäistä ja perustua oikeaan tarpeeseen. (NFPA, 7.5.4, 7.5.4.2.)

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] Pelkästä avaimen tunnisteesta ei tule käydä ilmi yritystä, rakennusta, huonetta tai muuta tietoa avaimen omistajasta ja käyttökohteista (NFPA, 7.5.4). [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Varmuuslukitusta suunniteltaessa tulee huomioida myös poistumistiereitit. Pelastuslaitoksen pääsy kohteelle on sovittava pelastusviranomaisen kanssa. Pelastuslaitoksen reittiavaimet tulee säilyttää valvotuissa putkilukoissa. Kiinteistön ulkopuolella olevalla reittiavaimella ei saa päästä suoraan turva-alueelle, vaan suunnitellun hyökkäysreitit varrelle, kiinteistön sisälle pitää järjestää toinen valvottu putkilukko, joka mahdollistaa palokunnan pääsyn turva-alueille. (Vahti, s. 29.)

6.9 Murtosuojaus ja turvallisuusrakenteet

Tilat on toteutettava siten, etteivät luottamukselliset tiedot tai toiminnot ole näkyvissä tai kuultavissa ulkopuolelta (ISO, 11.1.3 c). [REDACTED]

Toimitilarakennuksen ulkopinnan, ala- ja yläpohja mukaan lukien, tulee olla vahvuudeltaan sellainen, ettei siitä pääse havaitsematta tunkeutumaan läpi toimipaikan turvallisuusdokumentaatioissa määritettynä vasteaikana. Vahvana rakenteena voidaan pitää teräsbetoniseinää tai metallilevyillä päällystettyä betonivaluharkkoseinää. Seinäelementtejä ei saa voida irrottaa tilan ulkopuolelta. Työmenetelmiä valittaessa on huomattava, että esimerkiksi oikein raudoitettu valuharkkoseinä antaa paremman suojan, kuin metallilevyillä päällystetty väärinä menetelmiä käyttäen tehty tavanomainen valuharkkoseinä. (Vahti, s. 27.)

Sisäseinien rakennevaatimukset riippuvat ratkaisevasti muusta turvallisuustoteutuksesta. Turva-alueen ja muun tilan jakajana toimivalle seinälle asetetaan suuremmat vaatimukset kuin kahden valvotun turva-alueen väliselle seinälle. Seinän rakenteessa on oleellista riittävän (kumulatiivisen) vasteajan muodostuminen tai sen osana toimiminen. (Vahti, s. 28.)

Ala- ja yläpohjan rakenteisiin pätee sama kuin sisäseinien rakenteisiin; rakennevaatimuksiin vaikuttaa ylä- ja alapuolisen tilan kuuluminen tai kuulumattomuus kohteen oman valvonnan piiriin. Turva-alueiden lattiarakenteessa suositellaan käytettävän esimerkiksi erillistä pintavaulua tyypillisen ontelolaattarakenteen päällä. (Vahti, s. 28.)

Ovirakenteet tulee mitoittaa siten, että ne antavat vähintään samanlaisen vasteajan kuin suojattavan tilan muu ympäröivä rakennekehä (seinät, ylä- ja alapohja). Oven vasteaika riippuu siitä, onko seinärakenne esim. kipsilevyä vai teräsbetonia. Turvaovet on varustettava teräskarmeilla. Karmien kiinnityksessä on kiinnitettävä erityistä huomiota seinärakenteen kestävyys- (suositellaan teräsbetonia) sekä karmin rakenteeseen ja kiinnityspulttien suojaamiseen. (Vahti, s. 28-29.) [REDACTED]

[REDACTED] Ovien, jotka ovat jatkuvasti lukittuja, tulee automaattisesti sulkeutua ovisulkijalla (NFPA, 7.5.3.4).

Vasteaika tarkoittaa aikaa joka kuluu hälytyksen lähtemisestä vasteen (vartija, poliisi tms.) saapumiseen. Kumulatiivinen vasteaika on eri rakenteista ja turvallisuusratkaisuista muodostuva kokonaisaika. (Vahti, s. 138.) Vasteaikaan vaikuttavat rakenteiden lisäksi muut turvallisuusratkaisut, esimerkiksi ympäröivän alueen varustaminen kameravalvonnalla ja muilla ilmaisimilla antaa mahdollisuuden suurempaan vasteaikaan (Vahti, s. 26).

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] Myös toimipaikan ulkorajoilla olevien ovien sara-
nat tulee suojata. Ulkoiset sisäänkäynnit tulee suojata lukoilla. (NFPA, 7.5.2.1-7.5.2.2.)
Turva-alueen ulkorajalla olevat ovet on varustettava standardit täyttävällä turvalukituksella
(Vahti, s. 29).

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] Riippulukkojen käytön vaatimuksena on sankaa suo-
jaava rakenne (Vahti, s. 29). [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Ikkunarakenteiden tulee olla erityisesti kiinnitykseltään sekä karmien lujuuden ja lukituksen osalta niin kestäviä, että ne antavat turvallisuuden kokonaisjärjestelyt huomioon ottaen riittävän pitkän vasteajan tunkeutumisyrittästä vastaan. Ikkunan lukituksen ja salpojen tulee olla vahvat. Turva-alueissa ikkuna-aukon karmirakenteen tulee olla sellainen, ettei turvalasia pystytä irrottamaan karmista eikä karmia pystytä kevyillä käsityökaluilla irrottamaan seinärakenteesta. (Vahti, s. 30.)

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Sähkömagneettista suojausta on harkittava tarpeellisuuden mukaan (Vahti, s. 59).

6.10 Arvosäilytysyksiköt

Kassakaappi on tarkoitettu rahan, arvopapereiden, talletustodistusten, luottamuksellisten dokumenttien ja muun helposti rahaksi muutettavan arvo-omaisuuden turvalliseen säilyttämiseen. Kassakaappi antaa suojan murtautumista vastaan. Mikäli säilytettävä omaisuus on paperia, suositellaan kassakaappia, jossa on murtosuojan lisäksi vähintään 60 minuutin palosuoja (P) paperille NT Fire 017 testausmenetelmän tai standardin EN 15659 mukaan. Mikäli säilytettävä arvo-omaisuus on talletettu tietovälineille, suositellaan kassakaappia, jossa on erillinen standardin SFS-EN 1047-1 tai NT Fire 017 mukaan testattu dataturvalokero (DIS), joka antaa säilytettävälle materiaalille vähintään 60 minuutin palosuojan. (Kassakaappiohje, 2.)

Paloturvaakaappi on tarkoitettu suojaamaan omaisuus ainoastaan tulipaloa vastaan. Paloturvaakaapit jaetaan yleisesti asiakirjakaappeihin, jotka on tarkoitettu paperin säilytykseen ja datakaappeihin, jotka on testattu standardin SFS-EN 1047-1 tai NT Fire 017 mukaan ja on tarkoitettu tietovälineiden säilytykseen. (Kassakaappiohje, 2.)

Kassakaappi on sijoitettava käytössä olevaan tilaan siten, että se ei ole ulkopuolisten havaittavissa. Kassakaappi on aina kiinnitettävä lattiaan tai seinään huolellisesti valmistajan ohjeiden mukaan. Kassakaapin avaimia tai lukon numeroyhdistelmää ei saa säilyttää samassa tilassa kassakaapin kanssa tilojen ollessa tyhjiillään. Avain tai lukon numeroyhdistelmä annetaan nimetyille henkilöille kuittausta vastaan. (Kassakaappiohje, 3-4.)

Lisäohjeita oikeanlaisen kassakaapin valinnasta suojattavan omaisuuden arvon perusteella on liitteessä Kassakaappiohje.

6.11 Tekninen turvallisuusvalvonta

Turva-alueiden pääsyoikeuksia, tunkeutumisen ilmaisujärjestelmien tai talotekniikan järjestelmiä ei saa hallinnoida julkisista tiloista (Vahti, s. 32).

6.11.1 Kulunvalvonta

Hissien käyttöä on ohjattava kulunvalvonnalla (Vahti, s. 41). Pääsynhallinta voidaan toteuttaa esimerkiksi käyttämällä kaksivaiheista todentamismekanismia, kuten kulkukortti ja tunnusluku (ISO, 11.1.2 b).

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] Ulkopuolisten tukipalvelujen työntekijöille on myönnettävä ainoastaan rajoitetut ja välttämättömät pääsyoikeudet turva-alueille. Oikeuden myöntäminen on valtuutettava ja tarkkailtava. Pääsyoikeudet turva-alueille on peruutettava tarvittaessa. (ISO, 11.1.2 e-f.)

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
Turva-alueelle johtavan kulunvalvotun oven ovipäättien tai ovea ohjaavan keskittimen tai väyläohjaimen ei pidä sijaita turva-alueen ulkopuolisessa tilassa ilman riittäväksi katsottavaa laitesuojausta (Vahti, s. 32).

Kulunvalvonnan fyysisten tunnisteiden käsittelyä ja hallinnointia koskevat aiemmin luvussa Lukitus- ja avainhallintamenettelyt mainittujen avainten hallinnointitoimenpiteiden lisäksi seuraavat:

- Myönnettyistä kulkuoikeuksista laaditaan dokumentti ja sitä ylläpitää nimetty vastuuhenkilö
- Henkilöllä on vain ne kulkuoikeudet, joita hän tarvitsee työtehtäviensä hoitamiseksi
- Kulkuoikeuden myöntämisperuste kirjataan dokumenttiin ja vain nimetyillä henkilöillä on kulkuoikeudet alueelle
- Henkilöstössä tapahtuvat muutokset välittyvät tarvittaessa kulkuoikeuksiin
- Organisaatioon kuuluvan henkilöstön ja ulkopuolisten henkilöiden luettelot pidetään erillään
- Kulkuoikeudet katselmoidaan säännöllisin väliajoin esimerkiksi 6kk:n välein organisaatiosta nimetyn vastuuhenkilön toimesta
- Kulunvalvontajärjestelmän hallinta voi olla ulkoistettu. Peruskäyttäjän työasemalta tapahtuva oven avaus turva-alueelle pitää olla estetty (Katakri, F 04.)

6.11.2 Rikosilmoitinjärjestelmä

Rikosilmoittimia tulee käyttää riskienarvioinnissa tunnistettujen heikkouksien suojaamiseksi (NFPA, 9.4.2.1). [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED] Tyhjillään olevilla alueilla hälyttimien on oltava jatkuvasti päällä. Rikosilmoittimien toiminta ja hälytyksen siirto tulee testata säännöllisesti. (ISO, 11.1.1 f.)

6.11.3 Kameravalvontajärjestelmä

Kameravalvonta tulee suunnitella riskienarvioinnin pohjalta (NFPA, 9.4.4.1). [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]

Purku- ja lastaustiloissa sekä tuotevarastoissa kameravalvonta pitää toteuttaa seuraavasti:

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]

Kamerat tulee asentaa seuraavalla tavalla:

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Tila josta kamerakuvaa seurataan, tai järjestelmää säilytetään, tulee olla [REDACTED]
[REDACTED]. Tila tulee suojata:

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Tekokameroita ei tule käyttää koska ne antavan väärän turvallisuuden tunteen (NFPA, 9.4.4.3).

6.12 Henkilöstön, vierailijoiden ja ajoneuvojen ohjaus alueella ja tiloissa

[REDACTED]
[REDACTED]

6.12.1 Vierailijoiden ohjaus

Vieraat [REDACTED], heitä on valvottava ja heille on annettava pääsy vain määriteltyihin valtuutettuihin tarkoituksiin sekä ohjeet alueen turvallisuusvaatimuksista ja hätätilannemenettelyistä. Vierailijoiden henkilöllisyys on todennettava asianmukaisin keinoin. ([REDACTED]; ISO, 11.1.2 a)

Vierailijoista tulee kerätä seuraava informaatio:

[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Vierailijan tulee tunnistaa henkilö, jota on tullut tapaamaan. Vierailijoiden on jatkuvasti pidettävä esillä väliaikaista korttia/tunnistetta joka ilmaisee heidän olevan vierailija, se tulee palauttaa vierailun päätteeksi (NFPA, 20.2.1.2.3-20.2.1.2.4, 20.2.1.2.6.) [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] Vierailijan isännän on kuuluttava organisaation henkilöstöön (Katakri, F 04).

[REDACTED]

[REDACTED]

Ulkoisten palveluntuottajien satunnaista henkilöstöä käsitellään kuten vieraita. Palveluntuottajien säännöllinen kiinteistöhoito-, -huolto- ja siivoushenkilöstö hyväksytetään etukäteen yksikön turvallisuustasavalla, joka käynnistää tarvittaessa henkilön taustaselvityksen. (Vahti, s. 23.)

6.12.2 Henkilökunnan ohjaus

Kaikkia työntekijöitä, alihankkijoita ja muita osapuolia on vaadittava käyttämään näkyvää tunnistetta (ISO, 11.1.2 d). Tunnisteessa on oltava henkilön kuva ja nimi. Organisaation päätoimiksellä tunniste pitää joko olla jatkuvasti esillä tai näytettävä pyydettyäessä (NFPA, 6.2.1.2.6.2.1.3.) Kaikkia on myös opastettava ilmoittamaan turvahenkilökunnalle, mikäli he tapaavat vierailijoita ilman saattajaa tai näkyvää tunnistetta (ISO, 11.1.2 d).

6.13 Vartiointi ja valvomotoiminta

Vartijoiden määrä riippuu turvallisuussuunnitelmasta. Heille on annettava kohdeohjeet, joissa on huomioitu todennäköiset tilanteet joita vartija kohtaa työtehtävissään. (NFPA, 6.2.4.1.1, 6.2.4.2.1-6.2.4.2.2.)

Kohdeohje sisältää ainakin:

- Vartijoiden valtuudet
- Häätötilanneohjeet
- Työn luokittelu

- Univormujen käyttö
- Sallitut voimankäyttövälineet
- Raportointiajat
- Ohjeistus tarkastuskierroksista
- Valvonta-ajat
- Yrityksen ja toimipisteen säännöt ja ohjeistukset
- Toimintaa ohjaava lainsäädäntö
- Muut työtehtävät
(NFPA, 6.2.4.2.2.2.)

Kohdeohje tulee tarkistaa, korjata ja päivittää säännöllisesti (NFPA, 6.2.4.2.3). Vartijoita tulee informoida muutoksista kohdeohjeeseen (NFPA, 6.2.4.2.3.2). Raportit tulee säilyttää vähintään 5 vuotta jos lainsäädäntö ei asiasa rajoita (NFPA, 6.2.4.3.3). Tarkastuskierroksissa suositellaan käytettävän seurantajärjestelmää, josta selviää missä paikassa ja mihin aikaan vartija on kiertänyt (NFPA, 6.2.4.3). Vartijoita tulee kouluttaa toimipaikan käytännön toiminnasta sekä vartioinnin ja kohdeyrityksen toimialan lainsäädännöstä. Koulutus tulee toistaa säännöllisesti ja sen on huomioitava lainsäädännön muutokset. (NFPA, 6.2.4.6.)

Valvomo tulee olla valaistu sen mukaan halutaanko sen näkyvyyden olla rikoksia mahdollisesti ehkäisevä tekijä, vai halutaanko valvomon olla mahdollisimman vaikeasti havaittava ulkopuolisille (NFPA, 8.4.5).

Turva-alueita sisältävän toimitilan vartiointi ja valvonta on järjestettävä siten, että poliisi- tai vartijahenkilöstö saa indikaation tunkeutumisesta siinä määrin ajoissa, ettei tunkeutuja ehdi saada haltuunsa kriittistä omaisuutta (Vahti, s. 31).

6.14 Kokous- ja neuvottelutilojen turvallisuus

Äänieristys on merkittävä seikka erityisesti silloin, kun sisäseinän ulkopuolinen tila ei kuulu työyhteisön valvonnan piiriin tai kun kyseinen tila kuuluu toiseen turva-alueeseen. Salassa pidettävät asiat eivät saa suusanallisen keskustelun välityksellä kulkeutua ymmärrettävinä turva-alueen ulkopuolelle. Myös tällaisen tilan ilmanvaihto- ja kaapelikanavat on varustettava puheääntä tehokkaasti vaimentavilla ääniloukuilla. (Vahti, s. 28.)

Riskiarvioon perustuen voidaan suorittaa teknisiä tilaturvatarkastuksia salakuuntelulaitteiden yms. varalta (Katakri, F 06).

7 Edelläkävijätaso

Edelläkävijätasolla organisaatiolla on kypsät ja tiiviisti organisaation yleisiin toimintamalleihin sisällytetyt vaatimukset ja mittarit yritysturvallisuuden osa-alueelle. Mittaustietoa analysoidaan, ja prosessit ja menettelyt kehittyvät ja optimoituvat osana omaa toimintaansa mm. näiden analyysien perusteella. (Kiwa Rima-viitekehys.)

Ohjausryhmän keskustelun tuloksena valittiin seuraavat mittarit:

- Kustannukset ja resurssienkäyttö
- Korjaavat toimenpiteet
- Poikkeamat ja niiden luokittelu
- Luotettavuusmittari
- Henkilöstön hallinta
- Koulutus ja perehdyttäminen

Jokaisesta mittarista on täytetty mittaritaulukko, johon on määritelty mittarin sisältö. Vastuuhenkilöt seuraavat määritysten mukaan mittarin toteutumista ja tuloksia. Mittaritaulukkojen mallina on käytetty ISO/IEC 27004:2016 standardissa olevia taulukoita.

Mittaritaulukko	
Mittarin nimi	
Tietotarve	
Mittari	<i>Mittauksen ilmaisu, yleensä kuvaillaan sanalla, kuten prosenttiosuus, lukumäärä, suoritusväli tai keskiarvo</i>
Kaava/pisteytys	<i>Kuinka mittari arvioidaan, lasketaan tai pisteytetään</i>
Tavoite	<i>Haluttu mittaustulos, esim. välitavoite, tilastollinen mittari tai kynnysarvojen joukko</i>
Toteutusta koskeva näyttö	<i>Näyttö, joka osoittaa, että mittaus suoritetaan, joka auttaa tunnistamaan mahdollisten huonojen tuloste syyt ja joka tarjoaa syötteitä prosessiin. Dataa, joka tarjoaa syötteitä kaavaan</i>
Suoritusväli	<i>Kuinka usein dataa kerätään ja kuinka usein siitä raportoidaan</i>
Vastuulliset osapuolet	<i>Henkilö, joka on vastuussa mittarin keräämisestä ja käsittelystä: tietojen omistaja, tietojen kerääjä, mittarin tilaaja</i>
Datan lähde	<i>Mistä mittarin mittaama tieto kerätään</i>
Raportointimuoto	<i>Kuinka mittari raportoidaan: teksti-, numero- tai graafisessa muodossa jne.</i>